

קיבוץ בארות יצחק | תש"ח - תשס"ח

שמעון זעירא

נולד: כ"ח טבת תר"ל 28.1.1930

נפא: ח' תמוז תש"ח 15.7.1948

בקרב א' בארות יצחק הנגב

וְנָתַתִּי לָהֶם
בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי
יָד וְשֵׁם
טוֹב מִבָּנִים וּמִבָּנוֹת
שֵׁם עוֹלָם אֶתֵּן לוֹ
אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת

ישעיהו נ"ו, ו'

ביום ח' בתמוז תשס"ח, במלאת 60 שנה למערכה על בארות יצחק בנגב, נערך ערב זיכרון המוקדש ל- 22 חללי הקבוצה במלחמת הקוממיות. לקראת יום זה נערכו תחקירים על הנופלים, ע"י 22 צוותים של חברים וילדים. חוברת זו מאגדת חלק מהחומר שנאסף מהארכיונים השונים, מקרובי משפחה ומחברים. בעזרתו למדנו להכיר קצת יותר את אלו שבזכותם קמה מדינתנו.

בהכנת החוברת השתתפו:

תחקיר: איקה ודקלה שניאור

עטיפה: נאוה איטלי

גרפיקה איורים ועימוד: יפת שדיאל

הקלדה והגהה: עדנה פורת לובושץ

בהקרה, חברי בארות יצחק

ניתן להוריד את החוברות מאתר האינטרנט
של קיבוץ בארות יצחק www.beerot.co.il

בארות יצחק BEEROT YITZCHAK

קבוצת הפועל המזרחי להתיישבות שתופית בע"מ

דאר בארות יצחק 60905 מל: 03-9371888 בקס: 03-9334991

KIBBUTZ BEEROT YITZCHAK DOAR BEEROT YITZCHAK 60905 ISRAEL

www.beerot.co.il TEL: 972-3-9371888

שמעון זעירא (קליין) הי"ד

כ"ח בטבת תר"ץ (28.1.1930)

ח' בתמוז תש"ח (15.7.1948)

הננו מודיעים בצער עמוק כי

שמעון (קלייז) זעירא ז"ל

נפל בשעת מלוי תפקידו ביום
ח' בתמוז תש"ח (15.7.48) בקרב באותו יצחק.
ממשלת ישראל צבא-ההגנה לישראל
והאומוה העברית ישאו תמיד את זכר
שמעון אשר נפל בהגנת המולדת
ובמערבה על חרותה ועצמאותה.

ר. ז. א. ז. א.

ראש הממשלה

שמעון זעירא (קליין) הי"ד

שמעון נולד בכ"ח בטבת תר"ץ (28.1.1930) בעיר אוז'גורוד (אונגוואר), שהייתה אז תחת ריבונות צ'כוסלובקיה. להוריו נחה ויוסף-יהושע היו 8 ילדים. באייר תש"ד נשלחה המשפחה ברכבת לאושוויץ, שם נפרדו דרכיהם.

שמעון נשלח למחנה עבודה "Erlenbusch", שרד שם כשנה וברח מצעדת המוות בתאריך: 21.4.1945. לאחר המלחמה שמעון מצטרף למיהה (הכשרת בני עקיבא לצעירים) בקושיצה וביולי 1946 הוא יוצא יחד עם קבוצת צעירים לבגיה, שם הם עולים על האוניה "החייל העברי".

האוניה מגיעה לחיפה ולאחר כשבועיים מועברים העולים למחנה עתלית למושך כ-3 חודשים. שמעון נקלט ע"י עליית הנוער בבית הספר "מקווה ישראל" מחזור כ'. בבית הספר הוא מקבל הכשרה לחיים בארץ ישראל.

שמעון מצטרף לגרעין "עצמאות" שמתגבש בסקטור הדתי במקווה-ישראל. לאחר הכרזת המדינה נשלחים חברי גרעין "עצמאות" לבארות יצחק שבנגב, שם הם מצטרפים ללוחמים בשמירות, בעבודות הביצורים ובעבודות המשק.

ב-ח' בתמוז תש"ח, יום הקרב על בארות יצחק, נפצע שמעון ע"י קליע אויב והוא נלקח שותת דם למקלט ה-ש.ה. ולאחר זמן קצר הוא נפטר. חבריו עוד שמעו ממנו את מילותיו האחרונות: "הניחו לי, תלכו אתם להילחם... אל תכנעו!... נקמו את דמי".

נקבר בקבורה זמנית עם כל חללי הקרב בבארות יצחק.

ביום כ' בחשוון תשי"א (31.10.1950) הועבר למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בהר-הרצל בירושלים.

ת. נ. צ. ב. ה

קורות חיים

המבצר באוז'גורוד

מי אתה שמעון?

שמעון נולד בתאריך כ"ח בטבת תר"ץ 28.1.1930 בעיר אוז'גורוד (אונגוואר) UZHGOROD שהיתה בתקופה ההיא תחת ריבונות צ'כוסלובקיה (היום באוקראינה) באיזור קרפטורוס. בבית הקברות המקומי שם מצוי גם קברו של הרב שלמה גאנצפריד מחבר ה"קיצור שולחן ערוך".

אוז'גורוד

יהודים ישבו באוז'גורוד מסוף המאה ה-15. ב-1938 הם היו כשליש מתושבי העיר. באוז'גורוד היו בית-ספר יסודי ובית-ספר תיכון בעברית, תלמוד-תורה ושייבה. היא הייתה מעוז של האורטודוקסיה, אך הייתה בה גם קהילה נאולוגית (בין קונסרבטיבים לרפורמים) וכן בית-ספר יהודי בהונגרית ואחר-כך בצ'כית.

אחרי סיפוחה להונגריה ב-12 בנובמבר 1938 סבלו יהודי אוז'גורוד מן החוקים נגד היהודים בהונגריה ששללו מרבית מהם את פרנסתם. ב-19 במרץ 1944 נכנסו לאוז'גורוד שש משאיות ובהן אנשי ס.ס. כעבור כמה ימים כוננו הגרמנים יודנראט בראשותו של יוליוס לסלו, מנהיג הקהילה היהודית, ובה כיהנו גם שאר מנהיגי הקהילה. בסוף מרץ פקדו השלטונות על היהודים להעביר לידיהם את הפסנתרים, מקלטי הרדיו ופריטי ריהוט למיניהם. הם גם החלו לתפוס יהודים באקראי ולשלחם ליום עבודת כפייה. ב-31 במרץ פורסם צו שחייב את היהודים לענוד מיום 5 באפריל טלאי צהוב. הוטל גם עוצר על היהודים.

ביום האחרון של חג הפסח, 14 באפריל, נלקחו כ-18,000 יהודים מסביבות אוז'גורוד למפעל הלבנים מוסקוביץ, וכאשר התמלא המקום עד אפס מקום רוכזו במפעל העצים גלוק. התנאים במפעל הלבנים ובמפעל העצים היו קשים ממש. העצירים היהודים סבלו מצפיפות יתרה, ממחסור במזון ומתנאים סניטריים גרועים, ולרובם לא היה מחסה כלשהו. ז'נדרמים, אנשי משטרה מקומיים וחיילים הונגרים חמושים במכונות ירייה שמרו על היהודים. המועצה היהודית וחבריה עשו כל שביכולתם להקל את סבלותיהם ומצוקתם, בעיקר על ידי אספקת מזון. יהודים מעטים בלבד הצליחו להימלט.

(מרכז המידע על יד ושם)

קורות חיים

משפחת קליין מנתה את ההורים נחה ויוסף-יהושע (שייע או זיגמונד) ו- 8 ילדיהם: אברהם-חיים, פנחס, שמעון, (שמו הלועזי של שמעון היה אלכסנדר) אריה, פרימנט-הנטשה (בת), רחל, אהרון-וולף ושרה-ל'ה הקטנה.

המשפחה היתה בעלת נכסים. בבעלותה היו כרמים, יקב וחנוט טקסטיל במרכז העיר. הילדים דיברו גם בעברית והלכו לפעילויות בבני-עקיבא. האם נחה הייתה ציונית ורצתה לעלות לא"י, אך האב יהושע העדיף להישאר במקום, מתוך תקווה שהמצב ישתפר ומחשש שמצבם הכלכלי ייפגע.

מלחמות העולם השניה

עם פרוץ המלחמה נכבשה העיר ע"י ההונגרים. באסרו -חג פסח תש"ד הועברה המשפחה, יחד עם כל אנשי

העיר, למחסן עצים שם רוכזו רבים מאנשי העיר. מ- 14 במאי 1944 גורשו יהודי אוז'גורוד וסביבתה לאושוויץ בשבעה משלוחים. הרכבת הראשונה הגיעה למחנה ההשמדה ב-16 במאי והמשלוח האחרון יצא מאוז'גורוד ב- 3 ביוני. המשפחה הגיעה לשם בכ"ו באייר תש"ד 19.5.1944. כשהיה שמעון בבארות יצחק בנגב והיה נזכר ביום הארור ההוא, היה מכנה אותו: "יום המשרפה".

לאחר שעבר שמעון את המיון של מנגלה באושוויץ לא ראה יותר את משפחתו. הוא נשלח למחנה העבודה ארלנבוש לשם הגיע ב- 25.5.44 ושרד שם כשנה. ב- 21.4.1945 כשהחלו לפנות גם את המחנה שלו יצא שמעון באחת מצעדות המוות, ובדרך נמלט ליער בכוחותיו האחרונים.

מהנחנים על צעדות המוות הידועות ביותר בחודשים אלו של המלחמה התברר שבסוף מרס ובתחילת אפריל 1945 החלה הוצאת המוני האסירים מכל המחנות הראשיים וממחנות-המשנה. האסירים הוצעדו למרחקים גדולים ועשרות אלפי אסירים מתו מקור ומאפיסת כוחות.

לאחר המלחמה חזר שמעון לביתו, אך רכוש המשפחה נתפס וראש העיר לא רצה להשיבו. אז גם נודע לו שמכל משפחתו רק אחיו פנחס שרד את השואה. את פנחס

קורות חיים

אחיו פגש שמעון רק בארץ. בין לבין נוצר גם קשר בינו לבין הדודות באמריקה והן שלחו לו ניירות שיבוא לשם, אלא ששמעון לא רצה.

במכתב לפנחס מאפריל 1946 הוא כותב: "אני חפץ רק לעלות לארץ ולילך אל קיבוץ, כי זה החיים אצלי יפה".

הוא החליט להצטרף ל"מיהה" - הכשרת בני - עקיבא - בקשיצה שבסלובקיה ובדרך זאת לעלות לארץ. חבריו ב"מיהה" מתארים אותו כנער (בן 15) שכולם אהבו אותו. כינו אותו "הפילוסוף". הוא ידע להתלהב, היה מהאנשים החיים לשם רעיון מבלי לחשוב על תועלת עצמית.

בשנת 1946 נסעה ההכשרה ברכבת מסלובקיה דרך פריס עד בלגיה, שם חיכו לעלייה לארץ בטירה שאטו-בונה למשך כ-3 שבועות. שמחה שטרסבורגר הייתה אחת המלוות לקבוצה זו. ב-14 ליולי 1946 עלו על אוניית המעפילים "החייל העברי" שיצאה מאנטוורפן. השייט היה קשה לשמעון והוא היה חולה כמעט כל הדרך. האוניה הגיעה לנמל חיפה ב-30.7.46 וכל נוסעיה הועברו למחנה המעצר בעתלית ב-12.8.46. הייתה זו האוניה האחרונה שנוסעיה הועברו לעתלית מעפילי האוניה הבאה כבר הוגלו לקפריסין.

מקווה ישראל

בעתלית שהה שמעון עד ערב שמחת תורה תש"ז (17.9.46) ומשם עבר לבית הספר "מקווה ישראל", שם למד בסקטור הדתי במחזור כ' כיתה ג'. משנת 1946 החל שמעון לכתוב יומן פרטי בעברית. בחלק הראשון סוקר שמעון את תולדות הנשיאים והגאונים. בחלק השני של היומן הוא מתחיל לתאר את הקורות אותו, מחשבותיו,

קורות חיים

הגיגים שונים, ספרים שקרא ואף כתב כמה שירים. ביומן זה הוא כתב עד סמוך לנפילתו. שמעון מתואר ע"י חבריו כאידיאליסט, המוכן לתת הכל למען המולדת. גם ביומנו הוא מפרט את חלומותיו:

"אני חלום במשקי בגלך החצר ומסביבי גלל, פרפר עם שרף... כרעל צה אני אלמור:
איזה מאלול האדם אשר הוא מלכוד אל אדמל וביצלה אפול אכל אגלחמל! ... חלוד
אם יש לו ספריה בחדלו - אל איזה חלוד מאלול האל!"

בשבט תש"ח מחליט שמעון להתגייס לפלמ"ח, אך חברי כיתתו ומשפחתו משכנעים אותו לסיים את הלימודים ורק אז להתגייס. שמעון נוטה לעצבות בעקבות האירועים שעבר בשואה. ביומנו הוא מתאר את הגירוש מהבית, ההליכה לרכבת, הנסיעה הנוראה לאושוויץ ואת בריחתו ממצעד המוות. זיכרונות אלו מציפים אותו ומכניסים אותו לעצבות. ביומנו הוא כותב גם כמה שירים המאופיינים בפטריוטיזם רב.

שמעון זעירא וחברתו חנה חזנר (בר ישע), במקווה ישראל

הלימודים. הם החליטו להקים גרעין ושם נתנו לו: "עצמאות". בתקופה זו מחליט, כנראה, שמעון לעברת את שם משפחתו מקליין לצעיר ואח"כ לעירא.

באייר תש"ח, עם התגברות הקרבות בארץ, גויסו בוגרי שמיניות רבים לעזרת הצבא. חברי גרעין "עצמאות" מסיימים את הלימודים, עורכים מסיבת סיום בניסן תש"ח ונשלחים לבארות יצחק בנגב.

3 מבוגרי הגרעין הזה נהרגו בקרבות בארות יצחק בנגב: שמעון זעירא, מנחם פריד ודוד פישר. חברי הגרעין הוציאו לאחר המלחמה חוברת לזכרם: "לזכר השלושה".

בבארות יצחק

ביומנו מתאר שמעון את מסעם לנגב ואת הגעתם לבארות יצחק (בליל י"ד באייר תש"ח):

*"אפוא לך. כשעלנו פוסענו פה כי אנו חשבו
שהפצו פה. אבל לא עד כדי כך! שכמט אין פה ב"ה שלם". היישוב הפך למוצב,
האנשים לרים בחפירות, הנשים והילדים פאנו, הנשאים לובדים או למורים בלילה
וישנים ביום.*

כשהגיעו התאכזבו מתגובת אנשי הקיבוץ, חשבו שיקבלום בשמחה, אבל להיפך, אמרו להם: "אם אין לכם נשק - מה תעשו כאן? גם ככה חסר מים!?" תגובה זו מאוד פגעה בחברי הגרעין."

שמעון וחבריו השתלבו בפעילות בבארות יצחק והוא מתאר את חיי היום יום ביומנו ובמכתבים שהוא שולח לפנחס אחיו, המגויס אף הוא ומוצב בטבריה.

ההרס לאחר ההפצצות

ביומו השני כותב שמעון ביומנו:

*"אמש לך ב"ה רגש, כי אנו
נצטרף לאבאלה יצחק, אפי
הנראה".*

שמעון מתאר גם את ההפצצות ואת ההתקפה הראשונה ב-2 ליוני:

*"בכ"ו יום פלש אלא
עד לכו, שלום-
2.6.48 לם פקפא אלא
במלויינים בפלם פראלונה.
מסביב לעמדה נפלו הכדורים
לם פלש..."*

בכ"ו באייר תש"ח הוא נזכר שזה התאריך שבו הובלו בני משפחתו לאושוויץ והוא לומד משניות לזכרם.

קורות חיים

ההפוגה הראשונה שהחלה ב-11.6.48 והסתיימה ב-8.7.48 אפשרה לאנשים לצאת קצת מהחפירות, לשפץ קצת את הבתים ההרוסים, לצאת לקצור את החיטה, לקטוף עגבניות, לנוח ולכתוב מכתבים.

במכתבו האחרון מתאריך 28.6.48 כותב שמעון לפנחס אחיו:

"...תזכור כי שניים תפקידיך: להלחם בעד ארצך ולחזור למשפחתך!!... היה גיבור ואל תפחד (רק מהפחד תפחד!)... תהדר מאד שתתפלל בכל יום שחרית, מנחה ומעריב... קרא טוב את המכתב ותזכור אותו בכל דרכיך... מאחיק הנאמן לעולם ועד".

ח' בתמוז תש"ח - יום הקרב

בהתקפה הגדולה ביום ח' בתמוז תש"ח 15.7.48 בשעות הבוקר נפצע שמעון מכדור בצווארו בקרב הרימונים מול המצרים שהיו בתוך המחנה והובל למקלט הש. שם שכב פצוע למשך זמן מה. חבריו שמעו אותו אומר: "הניחו לי, תלכו אתם להילחם ואל תיכנעו! נקמו את דמי!" מילותיו האחרונות: "קדימה-קדימה בני עקיבא..." עד שנפטר כתוצאה מאיבוד דם רב מפצעיו. בן 18.5 היה בנופלו. הובא לקבורה זמנית בישוב בתום הקרב וב- כ' בחשוון תשי"א הועבר למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בהר הרצל בירושלים.

יהי זכרו ברוך !

האח פנחס קרא לבנו שנולד לאחר המלחמה בשם שמעון על שם אחיו.

האחיין שמעון קליין בארוע שנוער
בבארות יצחק נח' בתמוז תשס"ח

מכתבים

י"ז בתמוז תש"ח

ליהודית ופנחס שלום רב!

זה מכתבי השני אליכם מאז האסון. כעת קיבלתי את מכתבכם ואני מנסה לענות על שאלותיכם, למרות שראשי עלי סחרחר ועדיין קשה לי מאד לדבר ולספר.

בימים הראשונים אחרי ההתקפה, לא יכולתי להבין שאנשים ממשיכים לדבר והצמחים ממשיכים לגדול ושהחיים ממשיכים כאילו לא קרה דבר. כעת מעט התחזקתי ומשתדלת להתנהג בסדר כשאני בין אנשים.

אשתדל לענות על שאלותיכם למרות שלא הייתי על יד שמעון ז"ל וגם חבריו לא היו באותו מקום וכמובן גם הם המומים עדיין מן האסון הנורא. חוץ משמעון ז"ל נפלו עוד שניים מחברי הגרעין שלנו.

זה היה יום חמישי... ההתקפה החלה מוקדם בבוקר בערך בשעה 5:00. היה עדיין חשוך, אני עמדתי על המשמר ע"י העמדה שלי (עמדת הלול) וראיתי איך מתקרבים הטנקים והמכוניות אחד אחרי השני. כל הקבוץ עמד מוכן, כמובן מתוך תקווה ואמונה שהכל יעבור בשלום. במשך כשעתיים הפגזו אותנו וגם מטוס (אולי יותר) טסו מעלינו והפגזו ללא הפסקה. אחר כך התחילו לרוץ לתוך המשק המוני חיילים שהצליחו לעבור את הגדרות. העמדה שלנו בינתיים לא נפגעה ורק אחרי הצהרים קיבלנו הודעה שעלינו לעזוב את העמדה, כי בחלק השני של המשק כבר חדרו האויבים.

רצנו בתוך תעלות הקשר שהיו מלאות מים, כי מגדל המים היה מפוצץ והמים מילאו את תעלות הקשר. מעל ראשינו שרקו הכדורים ואנחנו החזקנו את נשקנו מעל הראש כדי שלא יירטבו. הגענו למקלט בו הייתה המרפאה ושם היו כבר פצועים. מאחר ולא הייתי במקום, אני יכולה רק למסור לכם את מה שנאמר לי על נפילתו של שמעון ז"ל.

הוא נלחם מתוך תעלה ומשם ירה על האויב שהיה ממנו לא יותר מ 30- מטרים. מולו, על הגג של אחד מבתי המשק היו חיילים ערבים ומשם הם ירו עליו ועוד על חברים אחרים שהיו בקרבת מקום. שמעון ז"ל קבל כדור בגב שעבר את ליבו. גם האחרים נפגעו שם. העבירו אותו לאחד המקלטים (לא המקלט שאני הייתי בו), הוא היה חי עוד כרבע שעה. בזמן הזה הוא דיבר, קרא שירים שהוא כתב. רופא ואחות טיפלו בו והוא אמר: "כמה זה טוב!" את זה אמר דווקא בהונגריה, למרות שהוא נהג לדבר רק עברית. "תצאו תמשיכו להילחם",

מכתב שנתבה חנה,
חברתו של שמעון לאחיו
פנחס, בהונגריה ותורגם
על ידה.

מוכתבים

"תלחמו - תלחמו, תנקמו את דמיי" ואחרי זה
נרדם לעולמים...

הקרב נמשך עוד עד מאוחר בערב. לי מסרה
חברה על מותו של שמעון רק מאוחר בערב.
בכיתי הרבה, כי שמעון ז"ל היה לי חבר טוב. למרות שהיינו מעיר אחת בהונגריה,
לא הכרנו לפני כן והחברות בינינו התפתחה במקווה ישראל. אי"ה כשאפשר
יהיה אעביר אליכם את חפציו ויומנו של שמעון.
אשמור לעצמי עט נובע שקיבלתי ממנו.

לפני כשבוע ב"ג בתמוז הייתה הלוויה (20.7.48). הם היו 17 קורבנות. בית
קברות קטן, לכל אחד הקבר שלו. לגבי זו הייתה הפעם הראשונה בחיי שהייתי
בבית קברות (באושויץ לא היו בתי קברות), כאב לי מאד מאד הלב.
יהודית ופנחס תהיו חזקים, שמעון תמיד אמר: "ה' נתן - ה' לקח"
מקווה לראותכם כשנעזוב את הנגב.

באהבה חנה

מתוך החוברת "לזכר השלושה" שהוציאו חברי גרעין
 "עצמאות" לזכר שלושת ההרוגים מגרעין זה: שמעון
 זעירא [קליין], דוד פישור, מנחם פרידל.

שמעון זעירא הי"ד

שמעון היקר,

תסלח לי שהנני כותבת עליך כאילו על אחד שאיננו כבר בינינו. האם מותר לי לעשות זאת? הלא לפני ימים מספר צחקנו יחד בעמדה בין הפסקות ההרעשה. אי אפשר שאתה הלכת. אתה חי ותחיה בינינו לעולמים.

זכור לך, כשרצית להתגייס, אז צחקנו ממך, ובאמרך: "אחרים לוחמים ואני אשב כאן"? ראינו דברי הבל. יותר מאוחר הוכחת לנו את הנכון. בפנים שמחות עלית על המכונית שהובילה אותנו לנגב, אף על פי שידעת את התפקיד הקשה המחכה לנו. וגם כאן לא שמענו אף פעם דברי אכזבה או חרטה. מוכן היית לתת את הכל בעד האידיאל הגדול שהיה לך כה קדוש: בעד המולדת.

מתביישת אני היום שראיתי בזה לפעמים תמימות ילדותית, התלהבות זמנית. הגורל המשונה הצליח להוכיח: מה שבפך זה גם בלבך. כשחברך התאמצו להציל את גופך הפצוע שכדור הרוצחים עבר בו, בכוחך האחרון לחשת: "תניחו לי, לכו להילחם! נקמו את דמי".

אף פעם לא אשכח את המלים האחרונות: "קדימה... קדימה בני עקיבא..." שכחת את כאבך ורק את הסבל המשותף העלית על לבך. הדם הוסיף לזרום מגופך וזרם גם בחוץ בתעלות המגן, ובזכותך ניצלנו. בזכות דמך ניצחנו.

שוב אתה לפני עם העיניים העליזות. אנו רוקדים את ההורה וקולך החזק נשמע: "הנגב, הנגב, מי יבנה הנגב..."

מה ראית אז בעיניך? את השממה והחולות עד אין סוף? או קבוצות וערים פוריות, שדות זהב וירק? ואנו נזכה גם לזאת ונבנה במשותף את הארץ שבשבילה הקדשת את חיך. כי שאיפתנו היחידה שתוכל להגיד: "לא לשווא היה הכל והסבל הבשיל את פירותיו".

מתוך בשערי עזה

שמעון זעירא הי"ד

קשה לכתוב על חברי זה שנה הרבה זמן חייתי עמו יחד. יחד התכוננו לחיים ארץ-ישראליים במקום ההכשרה בסלובקיה. יחד בילינו גם את שנות ההכשרה בארץ במקוה-ישראל.

ראיתי את שמעון ונוכחתי לדעת שאף אם מעטים האנשים החיים לשם רעיון, בלי לחשוב על תועלת עצמית, שמעון בין אלה היה.

ידע להתלהב. התלהבותו הייתה מתמדת. לא ידע להשתנות על פי תנאים חיצוניים. המושג "מולדת" היה אצלו דבר-מה נעלה. את זאת הראה בכל עת ובכל מעש. בחיך על הפנים יצא לתעלה ששימשה לו עמדה, כדי להגן על האדמה שאותה כה אהב; כדי להציל את הקבוצה מידיים רוצחות שרצו להשמידה. שם השיג אותו כדור האויב ושם התגלתה נפשו הנעלה של בחור ישראל זה. ברגעיו האחרונים עוד אמר: "הניחו לי, תלכו אתם להילחם... ואל תיכנעו! נקמו את דמי!"

עד הרגע האחרון נאמן לרעיונו, נאמן לעמו, נאמן למולדתו.

וכך היה בוודאי מוסיף ואומר: "לא לשווא היה הכל, הסבל הבשיל פירותיו".

ת. נ. צ. ב. ה.

ערב טוב

אני שמחה שטרסבורגר ובשביל רבים היושבים כאן הערב אני **קטיה**.
אני זוכרת כמו היום את הרגע שבו באתי לספר לך משה, שאברהם אחיך
נהרג.

כשנגמר הקרב מנחם קסטנבאום (ערמון) שלח אותי להכין ארוחת ערב
לכולם. המטבח, שאז קראנו לו "גהנום" מפני שהיה כוך בלי אוויר עם שלושה
פרימוסים, היה מלא בגופות הנופלים ולא יכולתי להיכנס עד שפינו אותם.
הכנתי תה וקרפאצ'י. זה מה שהיה לנו אז וחילקנו לעמדות.

כשסיימתי אמרו לי: את צריכה ללכת לספר למשה הרטשטיין שאחיו אברהם
נהרג כי את מכירה אותו. היה לי קשה מאוד. הכרתי את אברהם ומשה עוד
בקושיצה. שם היינו לפני העלייה לארץ. הרבה ילדים רובם יתומים אחרי
מלחמה איומה. אני הייתי בת 18, מהגדולים, וכך גם אברהם.

הגענו לארץ באונייה "החייל העברי". הצעירים נשלחו למקווה ישראל
ובניהם ארבעה מחללי הקרב בבארות יצחק: אברהם הרטשטיין, שמעון
זעירא, מנחם פרידל ודוד פישל.

אברהם ואני הצטרפנו לקבוצת במישור בכפר אתא ושם הכרתי את יעקב
בעלי ז"ל. כשהקבוצה התפרקה החלטנו ללכת לבארות יצחק. הגענו קצת
אחרי פסח בשנת 47 לנגב ואיתנו גם אברהם. במאי 48 הגיעו המקוואים
אלינו לקיבוץ כתגבורת, אז פגשתי שוב את כל אותם ילדים שהייתי מדריכה
שלהם באונייה. דאגתי להם מאוד, אחרי כ"כ הרבה סבל שעברו כבר
במלחמה, הם שוב בסכנה.

והנה אני צריכה לספר למשה שאח שלו נהרג זה היה קשה מאוד.

עד היום אני נושאת בליבי את הכאב הגדול עליו, ועל הילדים שאחרי שניצלו
מכל זוועות השואה והגיעו לארץ בשלום, נפלו דווקא אצלנו, ממש קרוב
לידי בקרב על בארות יצחק ולא יכולתי לשמור עליהם.

היום אני רוצה להגיד לכם שהייתם גיבורים. בלי הכנה באתם להילחם
ועזרתם לנו מאוד.

אני מאחלת לכם שתהיו בריאים, שתיהנו מהחיים, מהנכדים ומהנינים,
ושתדעו שאנחנו מוקירים אתכם. אנחנו ממשיכים ולא מוותרים ממש כמו
אז.

מון ההקדמה לחוברת
"לזכר השלושה"
 שהוציאו חברי גרעין
 עצמאות לזכרם לאחר
 המלחמה.

גרעין עצמאות היה מעורב בנים ובנות מכמה מדינות - חלקם ניצולי שואה וללא הורים. היינו שתי כיתות וכאשר הגענו למקווה גרנו בהתחלה במין אולם גדול ויותר מאוחר קבלנו חדרים. 6 חדר'ה בחדר שבאופן טבעי התחלקו לפי אזורי מוצא ושפה. קבלנו הכשרה חקלאית, טיולים, בליל שבת היינו רוקדים אחרי בית הכנסת. ההגנה פעלה אז בתוך "מקווה" וקבלנו הכשרה צבאית. היינו שם מקיץ 1946 ועד 1948 ובתקופה הזאת כבר החלטנו לאן מועדות פנינו כגרעין לבני מושבים או לקיבוץ (בארות יצחק).

עם פרוץ מלחמת העצמאות הגענו לבארות יצחק בנגב כתגבורת. אני זוכר את הקרב ההוא. נשלחנו לעמדות בקרב מול המצרים. שם בתעלות נהרגו שני חברי הגרעין שמעון זעירא ודוד פישר וחבר שלישי, מנחם, בנסיון לעזור לחבר. אני זוכר עד היום את שורת החללים...

3/3 כ"ה
 חבר גרעין עצמאות

"חבר, כשהינך מקבל את החוברת הצנועה הזאת, קחנה בידך וקרא בה, קרא בה היטב, וזכור הכתוב בה: פרשת חיייהם של שלושת הגיבורים הקדושים. בין אם לוחם אתה - כאלו היו גם הם, בין אם עובד אדמה - אף הם הקדישו את חייהם לאדמת המולדת, בין אם יושב אתה בין כתלי בית הספר - גם הם לא מזמן עזבו את ספסל הלימודים.

זכור את שלושת חברינו, כי מאיתנו המה ויצאו ללא שוב. אך נשמותיהם לתמיד שוכנות בינינו, הם ילוונו לנצח, יחזקו אותנו למען המשך את פועלם".

עברה גם ההפוגה הראשונה ושוב לתעלות ולמקלטים. משתדלים להתרגל לקולות השונים המתהלכים בחוץ. העתיד צופן בחובו דברים נעלמים. מה המצב בחברה? מקווים... יהיה משהו... רק שתיפסק המלחמה! אך לא אלה היו צפונותיו של העתיד. הנה הגיע היום המר ונמה, ח' בתמוז, החודש המועד לפורענות, וגדע באכזריות את הענף הצעיר שלא הספיק להתפתח. דוד, מנחם ושמעון נפלו. בנפלים לקחו איתם מסכת חיים, חלום נעורים שלא התגשם... קשה לי לכתוב או לדבר. כאן פועלים הרגשות. כל אבן ושעל אדמה במקום מזכירים לי את שלושתם. זה הכי הרבה שיכלו לקחת ממני בחיים - חברים טובים, חברים יקרים - שאיתם יחד סללתי את הדרך לעתיד. וכעת הם אינם..."

העתיד המשותף נהרס. וממשיך החלום בנמומו מבלי שיתגשם.

ז'

הקבוץ הדתי מחליט לשלוח מחזור מבוגרי מקווה לעבודות ביצורים בבארות יצחק למשך כמה שבועות. מתוך מכתב מהקבה"ד להנהלת מקווה-ישראל: "מאחר וביצוע העבודות הנ"ל נדחה עד עתה, מן ההכרח להביא שמה את הגרעין בכל ההקדם האפשרי, וכל יום איחור - חבל עליו!"

על חלום שלא התגשם

השער של מקווה ישראל... נפרד אני מחבריי וידידיי. בלב מועקה... מדוע כה קשה לי להיפרד מהם? מדוע זולגות עיניי דמועות? האם לא חיכיתי לשעה זו במשך שנתיים? הלא כל עמלנו המשותף היה מכוון לרגע זה, ליציאה מכאן... ולכניסה לחיים, טעונים בידיעות ובניסיון. הרי רק לשם שעה זו עבדתי! אך אין הלב מקבל על עצמו את ההיגיון השכלי. האוטובוס הגיע, החברים נפרדים. "אין דבר, עוד נתראה. תבוא לבקר לקבוצתנו" - כך רוצים אנו לנחם זה את זה.

...הולך אני הביתה ובדמיוני הנני בקבוצה... קב' "עצמאות" עולה להתיישבות. נוער רב התאסף מכל קצות הארץ כדי להשתתף בעלייה לנקודה. התאספו גם חברי המחזור הפזורים בנקודות היישוב השונות. בולטים בעיקר חתני היום, חברי הגרעין. הרי גאוותם הייתה תמיד על שמם "עצמאות", והנה עצמאות זו במרכאות נהפכה למציאות ממשית.

לפתע נשמעים דבריו של המורה לשעבר: "בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו" - אהה, דברים אלה הלא שמעתי רק עכשיו בשעת הפרידה ליד האוטו. האם כל זה היה רק חלום?

הנה הגיעו המכתבים הראשונים... "אין נותנים לנו לעבור לבארות-יצחק. מצבנו לא טוב, אך צריך לעמוד בניסיון...". המכתבים הבאים כבר נכתבים בתוך המקלטים בבארות-יצחק בשעת ההפגזות. "ב"ה הגענו והשגנו את מטרותנו. אמנם לא במלואה כי שאפנו למושק, לשנה "שלישית", אבל נקווה שבעזה"י יהיה בקרוב שלום בארץ ונוכל במרץ כפול להתחיל עוד פעם את בניין הארץ לטובת עמנו... אני מרגיש את עצמי מצויין למרות שבין החברה'ה התגלה ייאוש קטן. אבל זה יעבור. מקווה שבקרוב נתראה".

2/3

שער "מקווה ישראל"

מקווה-ישראל תש"ו - תש"ח

גרעין "עצמאות" נוסד במקווה-ישראל ע"י בני נוער ששרדו את התופת של ימי השואה, הצליחו להעפיל ארצה והתקבלו בשנת 1946 ע"י עליית הנוער למחזור כ' של הסקטור הדתי במקווה-ישראל. כל אחד וסיפורו הוא. במקום הזה למדו, עבדו והוכשרו לחיים בארץ ישראל. במקביל נוצרה התארגנות חברתית בתוך המחזור, להקמת גרעין קיבוצי ליישוב הארץ.

שבת תש"ח - מאורעות בארץ,

מתחילים לדבר על גיוס הכיתות הגבוהות. חלק מהחבר'ה מתלבטים האם להתגייס עכשיו או לחכות עד לסיום הלימודים.

חורף תש"ח - מתחילים לדבר על גרעין ה-ט"ו של הקבוץ הדתי. שמעון זעירא כותב ביומנו:

"אבל עוד יכאן אפיוואר, חאטבני, עוד זרעין שיפיה זרעין פ-16..."

אדר א' תש"ח - הגרעין מתרחב ומתייצב. שמעון ביומנו:

"הערצין מחייל אהרשטח אכעל מלנה 32 חכר-ה (171 בנא)."

אדר ב' תש"ח - התלבטות בגרעין: האם להצטרפות ליישוב קיים או לעצמאות, הקמת קיבוץ חדש.

שמעון מתאר זאת כך ביומנו:

"אמש היה שיחור בנ"ך בגרעין ובסוף השיחור דיברנו אודות כיווננו: אפטרפאג אנו רוצים אלקצמאלא כל החברה הייגה בעד עצמאלא בהם ישנה עזר בעיה כרגע. אם נרד עצמאלא אז עריון אדאעל עגרעין אפטרפאג אריון שפאא יפיה יגה מואגר. אחר כן דיברנו על שם הקבוצה, אני הצעה: "ציון" ואחרי כן הציעו "עצמאלא" ובסופו של דבר כך נשאר שם הגרעין."

וכך נבחר השם לגרעין: "עצמאות"!

לאחר סיום הבחינות עורכים מסיבת פרידה. צילומים לתמונת מחזור, כולם לובשים חולצות רוסיות שהבנות רקמו.

ניסן תש"ח: ברשימת בוגרי מחזור כ' כיתה ג' במקווה ישראל מופיעים 28 חברים שהתפזרו לכיוונים שונים. לבארות יצחק הגיעו 20 חבר'ה.

אחר כך באסיפת גרעין היו ויכוחים האם אפשר להמשיך עם כמות של פחות מ-40 חבר'ה. הייתה גם התלבטות האם להצטרף לגרעין אמריקאי לעין-הנצי"ב?

עם פרוץ המלחמה נפסקים הלימודים. רוב התלמידים במקווה מהכיתות הגבוהות מגויסים לפלמ"ח. בינתיים יש קשיים לארגן את יציאת חברי הגרעין בצורה מסודרת לבארות יצחק. מתקיימים חילופי מכתבים לא נעימים בין הקיבוץ שמצבו מאז יציאת הנשים והילדים דחוק מאוד בכח אדם הן להמשך החזקת המשק החקלאי, הן לבניית הביצורים והן לפעילות צבאית הנדרשת עקב המצב.

השיירה שהייתה צריכה לקחת את חברי הגרעין לנגב - לא הגיעה. רק לאחר 5 ימי המתנה נאספו החברים למכוניות בדרך לנגב.

יום חמישי 20.5.48 - יציאה ממקווה לנגב. נוסעים עד גבעת ברנר ושם עוברים למשוריינים. נוסעים לאט דרך באר-טוביה, דורות עד רוחמה. לשם מגיעים ביום שישי בבוקר 21.5.48. ברוחמה הבנים עובדים בפריקת משאיות, והבנות בצביעת גגות להסוואה. חנה רוזנר נפלה מהגג ושברה את היד.

במוצאי שבת לפנות ערב 22.5.48 - מגיעים לבארות יצחק היישר לתוך החזית. המומים ממראות ההרס. שמעון מתאר זאת ביומנו:

"לפנאן ערע כשלא עלן פאפאעלן פה, כי אנו חשבנו שפפציו פה, אבל לא ער כדי כך שכלמאט אין פה ביר שלם ושלם ישנים ביום בחפילא ובלילא עובדים... פה פאפאעלן ער כזה שאין פה מספיק נשק, שזה מקום בחצי'ה".

11.5.48 - הקבה"ד לבארות יצחק: "במשך יותר משבוע ימים אנו מנסים להשיג רשיונות נסיעה עבור הגרעין... ובאם תרצו שהתוספת תגיע מיד, עליכם לסדר את הדבר בניר-עם, כי כאן לא מתחשבים עם דחיפות דרישותיכם... במקום לשלוח מברקים אלינו, יותר מועיל לסדר את עניין התחבורה..."

מכתב כעוס נשלח ע"י המדריכים במקווה אל הקבה"ד: "היום הגיעונו מכתבים מחברי הגרעין של מחזור כ' מ"רוחמה", איש מכם לא ליווה אותם ובהגיעם לרוחמה הוקפאו ע"י מפקד המקום... אין אנו משיגים כיצד קרה הדבר הזה... חינוכנו וטיפולנו בנוער הזה במשך שנתיים ימים לא כדי שאתם בחוסר אחריותכם וברשלנותכם תביאו על חברה זאת משבר קשה כזה..."

חתומים המדריכים: אהרון ושמואל.

הקבה"ד בתשובה: "תזכרו שבמשך כל הזמן חזרנו והודענו לכם, שעל החברים להיות מוכנים כל רגע ליציאה, כי מטעמים מובנים קובעים את זמן היציאה בצורה פתאומית... אולי ידוע לכם שבאותו פרק זמן לא נתנו המוסדות המוסמכים שום רשיון נסיעה מיותר... המצב בנגב הולך ומחמיר ולא כ"כ קשה לתפוס... שמשקי הנגב הולכים ונחרבים ואנשי המשק נהפכים לאנשי צבא... חברי הגרעין הועברו כעבור ימים ספורים לבארות יצחק... הנסיעה מרוחמה לבארות יצחק כיום היא מבחינת פעולה צבאית ממש, והשיירות לבארות יצחק לא יוצאות תדירות כמו אוטובוס ממקווה ישראל לתל-אביב..."

נותן עלון ידיעות של בארות יצחק 6.4.48:

"התקיימה ישיבת מזכירות הקבוץ הדתי בענייני תוספת וקליטה לקבוצות. לפי התוכנית שעובדה בישיבה זו, עלינו לקבל את מחזור כ' ממקווה-ישראל המונה כ-30 חבר לשנה שלישית."

מחליטים בקבוץ הדתי לשלוח את גרעין "עצמאות" לשנת הכשרה בבארות יצחק.

חברי הגרעין מותקבלים בקרירות ע"י המוקומיים

"הבאתם נשק? - אז למה באתם?! גם ככה יש לנו יותר מדי פיות להאכיל ולהשקות!!!"
אנשי הקבוץ ביקשו מהמוסדות תגבורת בנשק ובאנשים ולכן התאכזבו מכך שהגיעו נערים ונערות כ"כ צעירים, חסרי ניסיון קרבי וללא נשק. למחרת מחולקים בני הנוער לעמדות השונות, שם ישנים, אוכלים, שומרים ועובדים בביצורים.
העבודה התחלקה בין שמירת לילה לעבודת יום. בשאר הזמן שהו בד"כ בעמדה או בבונוקר בגלל ההפגזות.

כך עוברים הימים והלילות בתוך העמדות. בינתיים מתחילים כבר להתרגל לשיגרה של הפגזות.

"כבר עכשיו לא מעיק כל כך פגז כשמתפוצץ, כמו בהתחלה".

ב-2 ביולי חלוצים פאזרים פאקפה ראשונה שמשגשים בהם לאחור שיליון. "פלם ראשונה שהגיקו אלה במשוריינים. מסכים אלמדגן נפאל פכדורים אלה פדלש... אבל פחזרן אלה כהאן. מאיגן רק קיבל יפודר רסים אמהרבים נפלחל 20-30".

בהפוגה יוצאים מהבונוקרים והעמדות ומנסים לשקם את המשק ולחזק את הביצורים לקראת הבאות. מוצאים זמן גם לאסיפת גרעין.

ח' בתמוז - יום הקרב על בארות יצחק

- 9:30 העמדות המערביות (לורדים, לול) מדווחות על המשך התקרבות נושאי ברן ואנשים לעברן. המטה מורה לירות כמה פגזי מרגמה " 3 לאותו כיוון. הגדרות, המוקשים והמרגמה עשו את שלהם והאויב נראה נסוג משם. תמונת מצב לשעה זו: האויב תוקף משלושה כיוונים, מצפון-מזרח, מצפון - מערב וממערב, בכוח של פלוגת רגלים מוגברת בשריון בכל גיזרה. הכח המערבי מגיע כבר עד הגדרות ומסתבך ביניהן. מגדל המים פגוע והחפירות שסביבו מוצפות.

בשעה עשר (בערך) נשמע פיצוץ אדיר, עמדת ביקהרד נעלמת בענן אבק ועשן שחור ואנשיה נהרגים. המצרים מצליחים לאתר כנראה מעבר בשדה המוקשים (דרכו יצאו החברים לעבודה), מרכזים כעת את מאמצייהם לגיזרה זו. לוחמים שנמצאים בתעלה מנסים לבלום את ההסתערות ברימונים, בקתות רובים ובידיים אך מוכרעים למוות. דוד פושר נפגע על ידי צלף מצרי ונופל על משמרתו.

רבים מהאנשים שבמקלטים יוצאים לקרב הרימונים. שמעון זעירא נפצע באותו מקום. צבי שוורץ ויוסי כץ מעבירים אותו בתעלה הרדודה אל מקלט הש. צינור לרוחב התעלה מקשה את המעבר והם נאלצים ליחול מתחתיו. הפצוע מספיק עוד ללחוש "נקמו את דמי!". פגז שרפנל מתפוצץ בינו ובין מנחם פריד, מנחם נופל בלי להוציא הגה. יוסי מוריד אותו למקלט וחוזר ללחימה

במהלך הקרב נהרגים 17 לוחמים וביניהם שלושה מחברי הגרעין: שמעון זעירא, דוד פושר ומנחם פריד הי"ד. הם נקברים קבורה ארעית יחד עם כל חללי הקרב בבארות יצחק.

לאחר הקרב מפונות הבנות מהנגב באווירון לת"א.

חלק מחברי הגרעין נשארים בקבוצה ועוברים איתה לאתרים הזמניים במרכז הארץ. עם הזמן הם עוזבים ומתפזרים בשובים ברחבי הארץ.

לימים, במלאת 50 שנה לקרב ההוא בבארות-יצחק בנגב, התכנסו חברי הגרעין בביתה של חנה בר-ישע (רוזנר) למפגש זיכרונות מהתקופה ההיא.

* * *

מפגש זיכרונות גרעין "עצמאות",

כ"ו מנחם-אב תשנ"ח 18.8.98

התכנסנו במרכז-שפירא בביתה של חברתנו מתקופת הנעורים, חנה רוזנר בר-ישע. טרחנו והגענו לכאן ממקומות שונים בארץ. קצת באיחור מהמועד האמיתי, בו היינו אמורים ליטול חלק בערב מיוחד שנערך בקיבוץ בארות-יצחק בח' בתמוז תשנ"ח לציון מלאת 50 שנה ליום ההתקפה על הקיבוץ בו נפלו בקרב 22 לוחמים, ביניהם שלושת חברינו: דוד פישר הי"ד, מנחם פרידר הי"ד ושמעון זעירא הי"ד.

מכל חברי גרעין "עצמאות" מלפני 50 שנה הגיעו לאותו ערב מיוחד בבארות-יצחק במקומה הנוכחי 5 חברים בלבד. לאזכרתנו הרבה לא הזכר בחייון האורקולי ששיחזר את יום ההתקפה חלקנו ולא הופענו ברשימת האנשים שנמצאו במקום. הרי היינו שם משלהי חודש מאי 1948 ועד לראשית נובמבר 1948!?

אנו, שנלחמנו כשאר הלוחמים באותו יום ואיבדנו את חברינו היקרים, באנו היום למפגש זה כדי לתקן את העוול הגדול שנגרם לנו.

כיום, בערוב ימינו, כשנכדינו מבוגרים מגילונו אז, יש לנו אולי את היכולת לנתח אותה תקופה קשה והירואית של שהותנו המשותפת בקב' בארות-יצחק.

אחדים מאיתנו לא היו אז בגיל גיוס ולא הייתה זו חובתנו להסכים ליציאה למקום כה מסוכן. כולנו היינו ניצולי שואה שחוונו אך זמן קצר לפני כן דברים איומים ביותר. הסתרנו את צלקות הנפש שלנו, הדחקנו את כל האובדנים, התגברנו על כל החסכים ועל ילדותנו העשוקה. כולנו היינו חדורי אמונה שעלינו לתרום למדינה כל שיידרש מאיתנו.

אין לנו ספק ששהותנו הארוכה מול תותחי המצרים השולטים בעזה ויורים אלפי פגזים אל בארות-יצחק לא הוסיפה לנו בריאות גוף או בריאות נפש.

רוח ההתנדבות שפיעמה בנו ואמונתנו העזה שעלינו לתרום מכוחנו לכלל, הם שעזרו לנו להתגבר על הסבל הנורא שסבלנו שם, כל אחד בהתאם לאישיותו.

לכל איש מאיתנו הנוכחים במפגש זה זיכרונות ממעשיו באותו היום במקומות הלחימה השונים ברחבי המשק הנתון במצור.

מן הדין והצדק ההיסטורי היה שאנשי בארות-יצחק שטרחו ושיחזרו את עמדות הקרב השונות והלוחמים שאיישו אותן, יזכירו אותנו בשמותינו ליד שמותיהם של כל האחרים מחברי המשק הלוחמים.

את יום הקרב ואובדן חברינו היקרים שלחמו בעוז רוחם עד רגעייהם האחרונים לא נשכח לעולם.

מילותיו האחרונות של שמעון הי"ד, שנמשיך להילחם ולא ניכנע, היו לנו צו עליון. לאחר חודשים רבים, כשעלה בידינו לעזוב את בארות-יצחק, נפרדו דרכינו. כל אחד בחר לו את הדרך לעתיד: להשלמת לימודים שנפסקו באמצע, רכישת מקצוע, הצטרפות להתיישבות העובדת על ידי הקמת יישובים חדשים ועשיית "יש מאין" במדינה המתהווה.

הקשרים נותקו ועשרות שנים מפרידות בין הדמות של החבר והחברה מגרעין "עצמאות" במחזור כ' במקווה-ישראל, שם נפגשנו לראשונה ונשלחנו ע"י הקיבוץ הדתי - 4 ימים לאחר הכרזת המדינה - לעזרת מגיני בארות-יצחק שנותרו במקום אחרי פינוי האמהות והילדים למרכז הארץ.

עתה כגימלאים, כעבור 50 שנה כשאנו שוב מתראים, קשה לנו לזהות את הנער והנערה דאז. השנים עשו בנו שמות כמובן.

אנו מבקשים שתרומתנו להדיפת האויב ביום הקרב בבארות-יצחק שבנגב תירשם במסמכים הרשמיים של אותה תקופה.

כל אחד מאיתנו זוכר היטב את קורותינו באותו יום. סיפרנו את זיכרונותינו לבנינו ולנכדינו והם מהווים נדבך חשוב בידע שלהם על אודות מלחמת השחרור וגאוותם על האבא והסבא, האמא והסבתא שלהם.

כולנו שמחים ומודים לקדוש-ברוך-הוא שזכינו לחיות בדור התקומה וליטול חלק בכל שנעשה כאן בארץ במשך יובל השנים.

מי ייתן ונזכה להגיע לשלום אמת עם שכנינו ולאחווה אמיתית בתוך העם ושצאצאינו לעולם לא יאלצו לחוות חוויות כה קשות כפי שאנו חוויו.

שמות חברי הגרעין

הנופלים בקרב: שמעון זעירא הי"ד, דוד פישר הי"ד, מנחם פרידל הי"ד.
חברים שנפטרו: זהבה הרשקוביץ ז"ל, מתתיהו (מיקי) רוטנברג ז"ל, ראובן איינהורן ז"ל.

ויבדלו לחיים ארוכים: שושנה ברכה, מאשה גלצמן, זכריה דסקל, חנה רוזנר, רחל ויינברג, משה הרטשטיין, יהודה וייס, יעקב מנדל, משה מנדל, אלימלך קליין, דוד (פולי) זוננרטר, יצחק שוורצקל, ירדנה שרייבר.

מילים אחרונות...

לקיבוץ בארות-יצחק במקומו הנוכחי אנו מאחלים הצלחה וכל טוב, אך טוב יעשו אם אל קורותיהם במקומם הקודם בנגב יוסיפו את שמות כל חברי גרעין "עצמאות" שהגיעו לעזרתם ממקווה-ישראל מחזור כ' בחודש מאי 1948 והשתתפו בביצור המקום ובלחימה, תרמו מכוחם, מחישולם, מניסיונם ומרצם לעמידתם האיתנה ביום הקרב בח' בתמוז תש"ח...

* * *

עשר שנים אחרי מפגש הזיכרונות, במלאת 60 שנה לקרב ההוא, הוזמנו כל חברי גרעין עצמאות לערב זיכרון בבארות יצחק. הערב הוקדש לחללי הקבוצה במלחמת השחרור ובכללם שלושת חברי הגרעין שנפלו על משמרתם. לקראת האירוע רואיינו החברים ובמסגרת התוכנית הובא סיפורם המרתק ותרומתם המכרעת להגנת הארץ. חברי בארות יצחק מקווים שערב הזיכרון וחוברות ההנצחה שיצאו בעקבותיו מביעים את ההערכה לה ראויים לוחמי גרעין עצמאות.

בארות יצחק בניינה כיום

יום אי "חולם ביום",

כ"ח אייר תש"ז 18.5.47

חלומי הא פזיפ

כשאני שוכב על העלף

היכול זה אפילשם

אפדבר יקיים ?

היום כשנסתגל על העלף והיא מאיאה גמן שהובאנו ארפת מהפחה.

בשדה קצרנו שם החברים בשמחה אפליזא. העבודה הייגה יפה אלא די פרבה

הספקנו אפילשם אמרג שאלא מיהר עלינו שום איש, כי היינו רק אבדיו, גלמדיים

בשדה, אחרי גמירג הקצירה גמיישכנו אפילשם ביניים בטלם טוב אפליזא.

נלמד הביניים ומיד גמחלנו אפילשם אפילשם, כבר על פאחם אפילשם אפילשם אפילשם, רק

שאין ביגר מפרגא נביא אפרגא אפילשם. בדיוק היום אני הייג העלף אפילשם אפילשם אפילשם

אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם

העלף העלף, סלגני אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם

החצר ומסביבי האל, הפרג אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם

בדלף זה אני אומר: "איזה מאולש פאדס אשר הא מלכד אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם

אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם

אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם

אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם

אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם

אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם

אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם אפילשם

יום ג' לסדר נטות-נוסעי,

כ"ז תמוז תש"ז 15.7.47

האם רחוקים ממני המאורע שפגשני עדי היום? האם לפני זמן רב אקח ממני אהר, אחי ואחיותי וילד אהבתי, אה מורי שפגשתי? הוי ספק כל אחד יעיד לי: שמאוד רחוקים, כי הלא יום בלעדיהם הרי זה שנה, ובאמת היה דבר עזר לפני הרבה-הרבה ימים, כבר ילד משולש שנים (19.5.1944) אבל בעיני אני נראה אה הלא מה שנעשה עזר אז, היום אבא יום, אף אה עיני אינני סוגר ולפני קיים היום היפה והנורא אפרכיו, "יום השנה". היה זה בהיר וזה, בחור שיחקו הילדים כרגיל, משפחתי ישוב עם שכנינו על החצר לפני הדלת והרגיש האחד אה דבר הנקרא אינסטינקט וראשו סחרחר, אבל מה דבר לא ידע, כי דבר כזה אפילו אה שומעים לא מאמינים. מדוע כאב ראשו? הלא לא ידע, רק בעוד רגעים נמשטה "השמועה", הקול שהוא נגן ערים באוויר אה קשה נעדר, כי הלא באוויר לא רוצה אפרכיו שמועה הקשה אפרכיו אה האדם. אבל מכיון שהקול חזק אה משהרגע מפי אנשים בהקד, הרי הערים עם כן פועלים ופעלים אה גשקידם.

אנו! האם אינך ידע מדוע כאב ראשך? הלא אפרכיו הצטרכה בזמן שפך מאזין בשורה כזאת ואינך בודח? אינך מאמין אה זה? הלא שמעך כבר אה עיניים של יהודי פולין, סובבתי וילד של אחריהם? ומדוע רק היום כאב ראשך? הלא כל השנים שחייג פה בעולם, רק סבא עיני אהר הצרים, הבודד אה מביניהם, אהה הייג המאוכזר, אפילו הלא מטען וילך בעדי יקר. נקי רע?

העניי: שהרגע אה צדא והנך חי בהם בשלווה? אז עזר אהר אהר שפרכה בסבא בעד מורדג ואחר יטב אר, ופה רק גשג אהשפר אה ארץ אהיבך, שפך סבא היום אחר יבא השמועה: פיגמה אהגא, אכאנו מטבך אכאנו נחצקנו ונשליחך בארץ, הצטרכה אהר אהר "ילדן כי לא שמעך בקול" אה העיט אהר ומשם... "הבוקר אור והאנשים שולח"

כן, נכון הייגה השמועה שאמא שמתנו, מכיון שעזר אסר-חל לא הגחיל אפאיר אה ימא אכר אצל אנשי הכפר הופיע הצנדים המדירים אהר אהר אהר "הבוקר השכם ניסע העירה, כל המשפחה, טף אנשים עם יחד, ניקח עזאנו ונעמים אה כולכם!" - לאן? שאלה האם הוי פחד, רק בגימפון: מה זה היום מיומנים שהצנדים באים אהר בנא אמרה המשפחה. אבל אכסר הבוקר האיר אהר אהר, הם אהרים אהר אהר אהר

העירה.

ומה נעשה שם? - נהגדרה השאלה. מה? - "גשבל בעיטא!" - עזא פאכזרים אפויסא:
 "אכס אין פה מקום, רק אא אשבל בעיטא אא אפיקבר גחגכס, די היה מהטוב בארצנו".
 פס מעמיסים אג פיהודים אכבר נאסעים איגס, בוי שייקחא אפס צידה אדער, כי באמס
 אחס עזא לא היה בביג מחמם הפסח. מכל הרכוש העזא מהמשק פיקר נאמיס אקחס
 חפצים אחדים אלא אכל פמשחל, כי מה שפחל ייקחא פיהודים יישאר אחיל פטורפול
 יאגר.

יום ה' לסדר מוטות-נוסעי תש"ז,

כ"ו תמוז תש"ז 25.7.47

אפנה בעגה גקשה אג יפודי העיר, איצה אנשים הדומים אדחאליס, נאצוג בכובעם,
 דובים עז שכמס ומביאים אנשים עז עזאל, יאדים יחפים שלא פספיקה אימס
 אפובישם, דעבים אובכים, כאילו פס הרעישו אמה פס באא, כי אנשי שכא פס לא יכא
 אפבין. פאס אלגא אנשי העיר ייקחא אא העיטאל? ויסחבא אלגא כמא פשוט סחב אג
 העזל, אעזל בויג ברירה פאס נמשק? ואיגא יעשו כמא עס אנשי הכפר?
 פאס לא סבאנו כבר די? בימים שהגרמנים העיזו כבר גשרנו כובכים צפובים אאובינו,
 אסור אנו אצאג רק בשעלג פמאעבאל, בשוק אסור אפויטל אפני עשר, מכילון שראשיג
 יקנו שונאיו אג פטוב ואחר נבאא אנחנו, אעז כא מיני צרגה פאס צה לא די? אעז
 יאגר באים אפתיק אלגא?

אג מחנה הראשון הכניסו אעטא אכעג יא אכחל עזא אאנשים שיגילי "כא פיהודים
 אעטא" - צעקא העליים - פאס פס נפיו פגאאם טובים? פאס רק אפני כמא ימים צעקא
 "כא פיהודים אפריצה אופסטינה" אכיא נפפכא ארכי אב, אפ! פס אומרים אג צה כדי
 אפכעיסנו, אפכאיבנו, פס יפיו החופשיים אפיהודים יפיו מוקף בעדד ומסביב מפקצג
 אדחאליס אחיל רעלג פס יאכא אג מטעמינו ארכאלינו אאנו בעיפיונאם נשמע אג פמגרדש
 עס פאנו.

כן! עס אנשי העיר יאבאא במאכדגל אלא? איך ישמחו שונאיו? אפנה ביום חמישי שמו
 כרזים עזאליס, היה פשכס בבוקר "צריצים מקדימים אמצאג" אכדי אשפר אלגה פרי
 פאכבר באאליג עזאלג פפיוטל מילים פשטאג: "כא יפודי פיעצוב אג מקאס מעזא
 מפיוס, פרי פאס יורה גיכא!" פפסברה כבר פייגה באאליג יאגר קטנאג אאלי שחסכא
 ניויר? - לא! חיו אפגיד שבשביא עניין כזה פס יחסכא כסף, רק פס רצא אפבליט אג
 פמילים העליונאג אוכן כגבא אחר קטנאג פפסברה פייגה מוכן מאליא, אפילו אס לא פיו
 כאגבים פיינו יאדעים שהם דוצים כבר אאסוף אג פיהודים אוכן אסור אצאג

נוקווה ישראל

י"ב חשוון תש"ח 26.10.47

שבת אפריל ערב - 21 אפריל 1945, אני ר', ר' ישראל אכילן שהגעים רבים, הם לא יודעים לאן יביא גורלם, איפה ילוןו הליה, הם רק אצים או אכילן שלפניהם או אחריהם, עד שלא נקראים במשהו או עד שלא נחמדים סגם שלחם על דעתם אעמוד... האגרטל חלזר על מוגני חזר מיום שהורדגו מפער אחד מהרבים, הוא מפריח לי אבריהם, נדמה לי שהוא מצאצא ומיד מאחורי אקבל גם אני אג כדור המרדים אעלומים, אבל אגלא לא אעצוב, הוא מה אעשה בלעדו ואני רעב, אולי יהיה חזר אגלחתי? ומה אם יגפסוני? - רק האגרטל יישאר...

הציפור חלה אה מסביב אטרף, במקום המאכזב קצב רחוק ובזמן שהיא רעבה היא יורדג אכזב, אמרתי כל המכשולים היא גם לא מפחדג, כי היא רעבה... גם האדם נחמד באפס כוחו מלכת, בזמן שהעלם נאג בחזקו האביר אארץ ובשקערוגיה מגמלאים המים עד הישפכם, השדה רטוב וגם שטף ומי שרץ מפי האריה-הטורף לא מסבך לא ימינה ולא שמאלה וגם לא על מה הוא דורך, המים הם רק ממלאים אג הנחלים, מספדים אג הפעדים עד א"עלף הערוא", אבל אם אעמוד פרי איספס בחומר שהוא לא "נאצלים" אלא מוצק וכבר יכנס בי וירדמיני כמו שנרדם העכבר אחרי אכזב אג המזון המורח.

נחמדג ארעל קט עד שהעלשג חיי פקוד כי הנני חי, מה זה? איפה הנני? הוא אני בזכר לפני רעלים עמדג בגר העיניים חצי "סעלוג" והלכתי, הלכתי חזר גם הרבה אנשים "חצי פעלוגים" כמנני? הוא ביער אמר לנו מנהל הס.סימ של "מסדניני" שאחרי הצהרים ניסע הלאה, ברעליים כמובן, כי האויב מקרב למקום שאנו פה? או כן! אני כבר יודע איך העלתי הלאה, פרי עמרג בלבי באיפה אופן שהוא שאני מוכרח אברוח "והרצון זה הכוח", בין כך ובין כך אם אשאר במסדר, פרי יבוא גם גר. פיום קיבולנו ביער גפוחי אדמה "אחדים" ואילו נגא קצב כוח וכך יכולג אפיעלם...

"לו יכולתי לדבר!!!"

כ"ו חשוון תש"ח 10.11.47

כמה אנשים, בחורים/אג שהם לא הולכים בדרך הנכונה בעלל חוסר ידיעלגיהם, חוסר מורי דרך, חוסר מוכיחים אכז, הוא פה במקומו ישראל אילמלא היה רק "בן-אדם אחד היכול אדבר, "אדבר", אאכד חברה, פרי כמה גרעיונים פיו נאצרים? כמה בחורים מוכשרים ומאושרים פיו יוצאים אג מקומו? במקום שיש אפשרוג כה הרבה אעמוד,

אפהכער און גאלי הארץ, נמצאים חברים הרצים אלצוב אג מקווא ואין ארם חשק
אומד, מדוע? - הא רק אכן שבזמן אימודא לא מבין הרבה דברים, ישנם אחדים
שא לאוקחים אגא "אאוי" בחברגם, הא חושב אמה אי אפישאר "פה" בזמן שפא יכא
אפשגכר "כסף",

האם זהו החינוך? גאמיד נמצא "פה" שנה והא רוצה אצאג בשביל "כסף"? אחרי
נדודים קשים שגבר עליו אין מי שיסביר לו: דרכו פאחג היא רק אפקים אג ארצו,
אין מי שילכד חברה. הא אנו לא צריכים "כי אם" אדם אחד שיחיה עם החברים
וימצא בן "משפחתי". כמה חברים נעשו "פה" אגא איסטים שפושטעל מפהסביבה?! ואג
זה הכ אפטר אקן, או היה "אחד", איך נראי יחסיו אצבאד? - גם כן רק בגלל
חוסר "פסברה".

יום ראשון בערב אחרי המסיבה המוזיקלית

י"ז כסלו תש"ח 30.11.47

בשבוע הגבר חיכינו כל הזמן, כל רגע איום הגברת באומ"א, ביום השלישי
25.11.47 היה ביום של הגברת בולדג אד-פוק, אדג המיוחדת אצניני א"י, ציפין
איום טוב אבו שיש שלם לא הגביעל בעד החוקה, רק 25 קוואג בעד החוקה ושאול
עשרי נגד, ברם באומ"א חזר שררה הגקווא שגהיה חוקה. אכג פצטרכו אפצביע
בעצרת אומ"א - אסיפה כללית, היה שבויל שגגהיה הגברת, אצו הרדיו חיכו
בכאיון חינויים אפאדיוג אג הגאצאג. אנה בגלל צרפג דחו אמוצאי שגג, כל ביום חזר
פגם ציפין, בא הילף שמנו משמר חיי הרדיו אשמאח מה יהיה? אאג גבאא פדקג שגג
נאדעל חזר הכרגג מדינה פיהאדיג הרי יחידונו, הרבה מאגנו אג לא האכו אישן. אנה אחרי
חצאג הגפרתה השמחה: 33 מדינאג בעד החוקה 131- נגד!

אצקק במקווא וכווננו בוי יוצא מן הכלל קמנו, בחצר בכל מקום רוקדים, קופצים
אשרים. באחג הילף עשינו "מיפקד אילף", ביחד עם כל נאדג מקווא, פשומרים ירו
אכבאד החגיה של יום "הגשגג החלום". אפני המיפקד דיברו על יום הגדול הזה
שזכינו לו, ואחר סבבנו אג קבר קר נטר וחזרנו יחד אמקאג החורשג, פה קיבאנו
פקאדג "חופשים" אגחאנו ארקד מסביב מדורה גדולה בחאילאג גדאאג אכ מיני שירים
שרנו. ואחר קיבאנו "אחדים" יין במקאג המושבה ושג גחאנו חזר פגם ארקאד חזר
הבוקר, אפנאג בוקר, אימודים לא היו, מהעבאדג הודידו זמן קצר. בגל- אביב יודי
ביג הפסר פעלינו כל ביום בגלל פאאומי בשמחה ובגיל...

ביום קיבאנו יין אלאחג הצפרים אצרה. בערב בכל הכיגאג עשו מסיבאג ריקאדים שגזר
עכשיו פשגה 11 חזר רוקדים בעליזאג במסיבאג שגינו יין, אכאנו סוכריאג קעקס

ר? אפרון דיבר על מצב ואנו קראנו מנבאא הרצא, אבא אכא השמחה עם אבאא
העילה אלאזנינו, דיברו כל היום שהרצא 4-5 יבאדים, אבא השמחה של החברה דחה
אבא כל העצבא, היום חיי כסא כגבא העיגאן, כי 4 יבאדים נהרצא בכבישי הארץ.

עש"ק לפרשת בא

ו' שבט תש"ח 17.1.48

יגטאח: [החטא] ביום שישי על המרעה [הערמה] יגטאח [החטא] סיגא [לפגעים]
"חמאפב" [פלאמח] הלא שבלעיים, הייג כבר הלאר הלא חלשם [השבלע], רק אני
רצה הלא נקא [לאקא] אג יצפח [חפצי] אג ימצע [עצמי]... כבר בימים האלה אין
אי קש [חשק] דמאל הניב [למאד] הכיגא [למאד] שאני יודע כי גלך [כלע] הפמן
דמאל הברה [למאד] הברה, כי אכא דבר ממשי נחל ראשיג כח למאד. כפי שאני
חושב, כבר נהרצא מסביב א 33- יבאדים, בכל יום נהרעים מסביב לעשרה יבאדים.
לכשו ב 8:15- הודיע הדיו כי 35 יבאדים נהרצא בהרי חבאן. ברם למאד יגאנא
אפצבא השוכר רוקדים ושרים פה במקווא, ואני מגאד ר? לעצמי שלם יג פנאק
במקומא אחרים "מאכרחים אפוא שמח", אפוא דלכים בכל זמן לעידן. כל השבלע דנא
בסקאר הכלי וגמנסיה גל- אביב על גיאס הכיגא המאקדמא על אלף שכלע זמן
הבחינא אפכנא אקבאל העלדא, אבא ההחטא שלפא גפיה רק ביום שני נאם כבר
אפגעים אא אכחא עד פסח.

עש"ק לפרשת יתרו

ב' שבט תש"ח 31.1.48

אמש האכא אישון מוקדם, כי הייג מאד מדוכא, למדג דבר חשוב בימים האלו: שאף
פלא אא אספר אא אפגיד משפא אשר פאא באמא נכאן, אבא אא מאמנים אג זא, כי
רק יגידו שזא שקר וכזא. מי שבאמא מגחיל אא רק רצה משפא לעלא שהדבר יוצא
מלד הרצא, אג זא יפיה טוב, פרי יגידו בעלל שפאא רצה אפגיד אג עצמו ואחא
מהמסגרא, כלא כמלט חלשים אג האדם חלש אכ זא רק בשבילא. אשבה אני
נאסע אצא פנח ואני מגאד לעצמי שאם הייג נשאר פה אשבה, הייג כל כך מגביש
אפופיע בין החברה במקווא, בעלל שפא מסגכאים אחרי, מה שאני אא אאפב. בקשר
אגרעין קיבוצי הייג מאד רצה אפישאר פה, אבא הברה בין כה אא אכא אסדר וכבר
ישנא צלדים מצד החברה העניין זא.

יום שלישי

כ"ג שבט תש"ח 3.2.48

[נכתב במקור בחלקו בכתב ראי]

הגלל פנחס ויהודיג לא הגלייסיג, אבל חזק לא סרגי מרליני. היום שוב הייג חזק
ולא היה לי חשק לעבוד, עבדנו היום בגרלייג פרכה ביקם (ר?).

יום שישי

י"ז אדר א' תש"ח 27.2.48

המזכר נח טוב כל הימים האלה, אני מטייל עם חנה בכל חדר ומשוחחים על כל מיני
דברים. הילדיו מתייז אפגשג וכלג מונה 33 חדר-ה 174 בולג. הילד הייג בשמירה
מ 12-6 בבוקר וכלגני שני שירים מאחר שכבר מזמן רב לא כלגני - הגלל הפיגלי
של חברים אשר אמר שהשירים שלי לא כל כך טובים ולכן הפסקג, אבל כלגני אני
רואה שלא חשב בהרבה אם השיר טוב לפי חרזו, כי אם העיקר שהילדיו יישאר
אצלי מהשיר.

על המושמר

באיל בהיר על המשמר האם חזק זמן רב
חומד וצופה הנזר, לא גרד משכמי?
הנזר הצחיר מהמחנה ולמרג מולג איש וקף
שמחשבגלי כה משולג, שהם נופלים בכדי.

כל כך נעים כלגלייג ולפני אצוקר רחוק, רובי
ואג מחשבגלייג טוב לעכל, אטייל לי בלבדי
באיל בהיר יפה ומשמח כי הנך חובל בעמי
כשזוכה כאן פירח. ואגה רוצה אגנפשי.

שיר הנקם

קם מהר ישראל צוקא לפני האורב
הפל אגה אגישמעאל! באי ראש, יד ונפש
ולא, הוא יבאך באי רחמנה ורגש
ולכבים יצוקר. ופא באי אח וגלא.

האם לא ראיג ומי ינקום אגדמ
מה שלשה לאחירק? העם לא רק חמו כשדקרו
בסכין שבדדו פא נפל ואג חצמולג לא פטמין.
ובישמעאל "פא" חבא (ר?).

למה לי פה הלוכה

כשפא כל כך פומה

ומשמע קולו ברג

למזיר אג איש פשקט.

את השיר הזה כתבתי בזמן שחשבתי איזה יפים החיים
השלווים והמאושרים בארץ. ומיד אחרי השיר הזה כתבתי
את השני, את "שיר הנקם":

יום שלישי

ה' אדר ב' תש"ח 16.3.48

כחצי שעה לפני יציאתי לשימור אני חושב האם המסדרים את חנייני השימור הם אנשים מוסמכים גם לזה שלא יחשו פרוטקציות, כי כנראה שזה דבר טבעי, אבל זה יפה מאוד להיות אדם ישר לעמרי. אבל ישנם גם אנשים כאלה שאם לא יחשו איגם פרוטקציה, במשך האפשרות הרי הם יגרעו על אדם זה וינגקו איג קשרים טובים, שזה דבר מאלץ.

יום שני

כ"ה אדר ב' תש"ח 5.4.48

שוב מחשב את רצון אפג'ייס, אני ראיני למשל את הקבוצה, פאמיח -ימי של יאלי-צורי אשר מקבאים כגם אימונים וביטויים חיי גחיה' וזהם מפקדים לא דגיים, בעלל חסר מפקדים דגיים ואני חושב כי ילוי הכשון להיות מפקד דגי. ולד קודם לכן אני חושב שאוכל להיות מפקד בעלל שאם אבצ'ל גפקיד אז לא אעשה את זה בכדי אפרואל שאני עשה את זה ואני שונא פרסום.

...אני מטייל עם חנה בכל ערב ומשוחחים על כל מיני דברים...

עש"ק ערב פסח

י"ד ניסן תש"ח 24.4.48

היום באג' אל פנחס א"סדר" ויהודיג סיפרה אי שפנחס מגליים ביום רביעי פבא. בכל
לא פרעשט משפא מוצר, כי ידעג שכעג פצמן גבעל אפגליים, אבל מצד שני כאב
אי שיצטרך אפשאר פה אג אשג בוי כס' ומה היא געשע עס היז בן השנה.

ביום רביעי שמרתי ועל המשמר בחושך כתבתי:

קום מהר משה ושמעון בעמדה עמוד איג, פכן.

קח בידך רובה וכידון פיי דרך וראשך פים

צא לקרב, פיוחס בצריצאג כי מולך וגם לא פרחק

שלא נקבא מאליים נאמנה אלים מקרב ורצף אחוקק ר?;

*פנאמנה אחוק אג פארץ: גליז אנאמנה צרפג, שרון: אמריקה אנגב אפריטניה.

כי הנה היום כבר גליע פאא צאח קדימה-קדימה אעמדה

שמשעבדים אעלום לא נופיע טעון ומצידי בגמולשג חדישג

ויגם ישראל משוחרר" ישמע אשך קיבאג מאומה אדישג

ופאליים ממכאגו יצדעצע. שולגאג אג עזרה

כדן רוכך, צא לקראגא ואגה כולך אפדך

אבצמאם כדור הורד אג ראשו ואין עס אצידיך

בוי רחמנה אבוי כל פחד רק אס גיג אפ כפאגן בצע

קטל אג פאליים אפאז עס יחד. געביע בעדך אזה אפגע ר?;

בארות יצחק, פרשת בחוקותי

י"ד אייר תש"ח 23.5.48

אמש פלען אבאלאג יצחק אחר יומיים בדרכ. אג מקווא יצאנו ביום חמישי בערב,
ברעש של גבורה שאנו יוצאים אבאלאג יצחק, איפג שכעג פחציג בנגב, שפריש
אלגה בגלחיים ימים ושאג פיאדים פוצאג בעלל שפמקום מסוכן. בדרכ עברנו אג
חוסמסא, מולדג...רחובאג עד שפעלען לעבעג-בנר, פה ירדנו לעברנו אמשוריינים
אבולוי חצק פגקדמנו אטל אטל, כי בדרכ בכל כמה עשרג מטרים פמשוריינים פגקשלו
עס פמפדקדג. עברנו אג באר טאביג, דולג עד שפאנו עד רחמג ביום שישי בבוקר,
כל פילא לא ישנו, כי לא פיה אלף מקום טוב אשבע אבוקר קידמא אלגו ברחמג
שפאלאג אי אפער אנסל אאנשים שלא מאומנים פיטג ואנו נצטרך לעבאד פה עד
שנקבא אימונים. אבסוף פצטרכנו אפגחיל לעבאד, חול פפרא"שי ר?;, בענייני בטחון
אפפריקא אטאמאבוליים.

הָעֵרָה הַמִּצְבֵּה רַח שְׁלִי הִיָּה מֵאֹדֶּה מְדַכָּא, הָעֵיִקֵּר, חֲשֵׁבִי, הַגָּלּוּ הַחֹזְפִּינִיגֵל שֶׁל פְּרִאִי־שִׁי (רָ?). בִּשְׁבֵּעַ הַבּוֹקֵר הִיִּיגֵי שׁוֹב מְדַכָּא וּבַבּוֹקֵר יִצְאֵנָה אַחֲפָאָר חֲפִינִיגֵל אַחֲנֵה נִפְלֵה מִהַגָּל שֶׁל אֵלּוּ בְּזִמָּן שֶׁצִּבְעָה אֶצְבֵּעַ חוֹם, חוֹמֵר שֶׁל אֲדָמָה אֶפְסֹלֵאָה. אַחֲרֵי־כֵן שׁוֹב עֹבְדֵנָה בַּחֲפִינִיגֵל אַחֲרֵי־כֵן אֶפְנִיגֵל בּוֹקֵר בֵּאָה הַבְּשׁוּרֵה אֶלְבָּאָר אֶבְסֹלֵאָה יִצְחָק. הַבְּשׁוּרֵה אֵלָּא שִׁמְחָה אֲלֵנָה מֵאֹדֶּה הַגָּלּוּ שֶׁחֲשֵׁבֵנָה כִּי כָּלָה הִיָּה כִּבֵּר יוֹגֵר טֹב שֶׁהִיִּינָה מְקַבְּלִים אִימָנוּסִים עִיִּי רֹחֲמָה בַּמַּחֲנֵה אִימָנוּסִים אַחֲרֵי־כֵן אֶלְבָּאָר אֶבְסֹלֵאָה.

אֶפְנִיגֵל עֵרָה כִּשְׁפֵּלְעָנָה הַפִּשְׁטָנָה פֶּה, כִּי אֵנָה חֲשֵׁבֵנָה שֶׁהַפְּצִיבָה פֶּה, אֲבָלֹא עָדָּה כִּדִּי כִּךְ שֶׁכִּמְעֵט אֵינָה פֶּה בִּיגֵל שֶׁלֹּם וְשֶׁפֶה יִשְׁנִים בִּיּוֹם בַּחֲפִינִיגֵל וּבִלְיָה עֹבְדִים. אֲבָלֹא אֲלֹחֵה עֵרָה בַּפֶּתַח הַשְּׁנִיָּה, מֵאֲחֵר שֶׁאֲבָלֹא הַבְּשִׁימָה, אֲבָלֹא בַּחֲוָה. פֶּה הַפִּשְׁטָנָה עָם בִּצְהַר שֶׁאֵינָה פֶּה מִסְפִּיק נֶשֶׁק, שֶׁבֶה מְקַח בַּחֲזִיגֵל.

אַמֶּשׁ הַגְּלֹאכְתָּנָה מֵאֹדֶּה חֲנֵה וְאֵנִי...

עֲכָשִׁי (אַחֲרֵי הַצִּבְרִיִּים) אֶפְנִיגֵל עֵרָה כֹּאֲלֹנָה, הַעֲרִיִּין, נִכְנָסִים אֶלְמִדָּגָה מַחֲלֹקִים ב-8 הַעֲמָדָה. חֲנֵה צִרְיָה אֶנְסֹלְהֵה הַיּוֹלֵה אֶנִּיר-עָם אֶבְדָּאָה אֶל הִידֵה הַאֵם שֶׁבֹרֵה, כֹּאֲלֹנָה עֲצֹבִים מֵאֹדֶּה, מִצְדָּה צִפּוֹן נִדְמָה אֵיזִי שֶׁלֹּמְעִים הַגְּפֹאצִּיבִיגֵל אֲדִיגֵל וְלֹאֵה עָשֵׁן כִּבֵּר כִּמְעֵט שֶׁלְעִיִּים. אֶל הַחֲפִצִּים חִזְקִיגֵל אֶלְשֹׁלֶה הִיָּה, אֶהֱבִיחֵה שִׁיִּשְׁאָר מִשְׁפָּה בַּמְקָרָה שֶׁל הַעֲלֵפֶה, שֶׁרִיפֶה.

יוֹם שְׁנִי בַּבְּאֲרוֹת יִצְחָק

יוֹם ב' ט"ו אִייר תש"ח

אַמֶּשׁ עֹבֵר בִּי רֵגֶשׁ כִּי אֵנָה נִצְטָרֵף אֶבְסֹלֵאָה יִצְחָק אֶפִּי הַנִּדָּה.

בְּמוֹקֶלֶט, יוֹם ב' לַפְּרִשֶׁת בְּמוֹדֵבֵר,

כ"ב אִייר תש"ח 31.5.48

פֶּלְצִי הַגְּלֹחִים עֲשִׂים אֶמְגַּפְּצִים בַּמַּחֲנֵה יוֹמִים מִסְפֵּר כִּבֵּר. בַּפֶּתַח הַרְאֵשׁוֹנָה, בְּזִמָּן שֶׁאֵנָה בַּבְּאֲרוֹה יִצְחָק הַמְטִיבֵה הַפֶּלְצִים בִּיּוֹם שֶׁהִיִּיגֵי בִּבְיָה הַבְּאָר, בַּמְקָם שֶׁהִיִּינָה חֲמִישִׁיגֵל בַּמְקָאָה קֵטָן מִשְׁלָה 1 עָדָּה 9 בַּעֲרָה... כִּבֵּר עֲכָשִׁי אֵלָּא מְעִיק כֹּא כִּךְ פֶּלְצִי כִּשְׁמִשְׁפָּאָה, כִּמָּה בַּהֲגִלָּה.

במוקלט, עש"ק לפרשת במדבר,

כ"ו אייר תש"ח 4.6.48

בכל יום הרגישו אלגו עד עכשיו. שלום עם הקיפו אלגו במשורנים, בפעם הראשונה. מסביב לעמדתו נפלו הכדורים וזעם הרגישו... מאיגו קיבל רק יהודה רסים ומפזרים נפל עלו 2-3

אמש שמענו שוב יריא חזקת ע"י המחנה וזעם הרגישו קצת אני הייג בדיוק עם חנה בעמדת "הבניין".

היום שנה רביעית לייאם המשפחה שזה היה בדיוק יום שישי. כרגע אין לי שלם רגש יוצא מהרגלי, רגש יום יומי. בבוקר כשקמתי בשעה 10 יצאתי והלכתי לנקה ר? שיניים קצת אלגו פלניניים, כי אין מספיק מים ולד לא הספיקי להגיש ולעז גלגל הגפול, רצתי אל הטאנק, הגרזתי מהר. הגפול קיבז, כרגלי, וחשבת ללמוד "משניא" למרגל שאינו מרגיש בזה משפח מיוחד, כשאני חושב על זה, אבל אז כי אני מרגיש ללמוד יפה זה אחר... ההרגש לא פאן למרגל רצוני, כי אני הייג אלה אלמלא היו לי רק "הרגש לא פאן למרגל רצוני".

היה זה ביום שלישי והרגל-קול בגיטו TELEP GLUCK נמחש פלצים הקריא אל השמאל של האנשים שלחיהם להגיבם ביודם המלא, לפני חדר המשקדה כל משפחה לקחה איגה כמה שרק יכלה לסחוב ודברים חיוניים. כי הפקודה נגעה לקחה איגו אלה לשבועיים ר? ואלאן נוסעים לאיזשהיא חוה בהוגלריה לעבוד ולעם נהיה מלגנים שם בפני אליה. סוף סוף הסגדנו בשורה ומסביבנו הצידדים המדורים האכזריים ומצוינים. האלניגל לזכר, הנשים והטף מיליונים ר? וכך מגחילים לסחוב אלגו הכבדה. גינולקל יודים בצדאלג אימפול חפצים בידי יודים וזעם עלאלג הצמינו וזלג להעמיס אל הדברים הכבדים ואנחנו הולכים, מקדמים. הנשים, הצקנים והיודים הגלישו וזעם האנשים העלל המעמס על עבם. כבר הגחנה לא כיכ רחוקה, אבל כבר מגחילים לזדק אל החפצים ר?. מגחילים לפזר מהשורה והצד הצידדים עם מכים, אנחנו עלד בעידנו ולפני המון העיר, פלויים, אנו מוכים. אבל עם זה עבר והעלנו למחנה רצונים ושבורים. פה מצרים אלגו במקולג ומעמיסים אל החפצים בהפלה וזעם ר? עלולים מקלג לחפצים בקולגל של מעבירי הממל קולגל סלגרים והאשנבים מסמרים בחוטי גול, מסביב למאה איש בקולג, שאף בקולג היה מקולג לטבע והמקולג בלי אלויר. וכך מגחילים לנסול בלי מים יום, יומיים ואין מי שיגידו לנו משפח. במחנה צולקים לעבור דרך בשביל מים ורק לפעמים מצויחים לקבל, ר? אף פעם לא מצויחים לקבל בחזרה אל הכלי הנגלן בשביל מים. וכך נוסעים לעברים ערים, מגיעים לעבול פולין ופה כבר

חושבים שלא מובילים אלנו בודאי איזה מחנה... והנה אבסורד אפנה בקר ביום שישי כ"א אייר גש"ד מגחילים אפרוק אלנו. פאגחים אג דאגל של הקרן וגרמני מגחיל אפנה אצחק יאז - אז", מגחילים אפריד, יודים אנשים ואנשים שלא יודעים אעבוד - אחד, נעלה אנשים היודעים אעבוד - אחד. במרחק לא רב ראים אש חזקה מארובה רחבה שאף לא יכולנו אגאר מה זה... ראים אנשים בפיצמא רפואנים-יהודים, עד שבסוף גם אלנו רובישו בעדים אבן גבא עם פסים...

במוקלט, יום ב' פרשת נשא תש"ח,

כ"ט אייר תש"ח 7.6.48

ביום שישי עזב בדעג אכאג איזשעל חיבור שיסודו יפיה מהמשפחה שלי ויהיו בו כל מיני דאך רחאג מגאקאט. אני מקווה שלא אעלה אשום איש לפני סיומו, אפילו לא אחנה. כי אם מישעל ידע מזה דני אני חושב לא אפמשיך. אעז שיפיו בחיבור מאורעל של ימים אלה.

בעמודת הרפת, עש"ק פרשת נשא,

יום ששי ד' סיון תש"ח 11.6.48

אגמול, ביום חמישי היה בדיוק 4 שנים אבאוי א"אראנבארש"י רמחנה העבודת. חשבתי מה היה אז ומה היום, היו מחשבות יפא אבא לא היה לי עט ואכן לא כגבתי אלג. אז העלנו למחנה חדש שהצטרכו אבנאגל שם גחנה בשביל משל אפעריר חומרי ביצורים... אני כבר לא זוכר בדיוק מגי שפגחלנו שם אעבוד ראבא אני מניח שעזב ביום שישי, רק אני זוכר שביום ראשון היה אז שבאעל אאך השגאממגי אפצטערגי שביום טוב כזה אנו צריכים אעבוד אופיאקאג מאנשים אכצריים. אפוא פה בבארנא יצחק כל היום בעמדה אבמאקט ושומר עץ המאקא.

האיה דרעישו כל הצמן ומאגמול אחר הצהריים שקיבולנו אג הפקודה אפוא ימאכנים' הייגי מדאכא מאד רובולנו בעמדה, כי אפבוקר בשעה 10 פאקצב הצמן אשביגא נשק וחשבנו שעזב לפני השביעה ירצה האויה אכבאש אג הפקודה שפוא כה חלשה נספ"כ אנו נמצאים פה כ 130 - חבירה) ומסביבנו הכל פגאח אפגקשפ, ואחרי הצהריים ראו בסביבה טאנקים...

אפנה בקר קיבולנו פקודה אעזאב אג העמדה אופיכנס אמאקט בגך המחנה. אקחנו אג כל הנשק אעברנו ואיכינו שוב אפקודה. עזב כל הצמן דרעישו גם בבוקר עד שהעיל קצת עזב לפני 10 אפאסקה ההרעלה.

בארות יצחק, עש"ק לפרשת שלח-לך

י"ח סיון תש"ח 25.6.48

כבר כמעט שלגיים שאינני יודע מה אעשה, המצב רח מאוד מדוכא, הראש עלי כבר וכמעט שכואב. וכלג אני רואה איך זה שבזמן שהאדם שמח בכלל לא חושב שיש אף יום שהוא מדוכא, שזה מצב לא טוב. י. אמר לי שיגן סטירגאס אף ראישיג אהקאח ורק אח"כ אסדר אג העמדה. היום נכנסנו שוב אמקאטים וועמדה כמקודם.

לסדר תש"ח

יום א'

במשך כל הזמן שאני בבארות נשמעו כל מיני העדרה על השביל אצל המצרים, שנפיה בקפיד, ההעדרה אכל. כבר בימים אלה מאחר שקבולנו נשק נוסף, הרי כנראה הסיכום אצל האנשים פחול כבר אפילו שבויים. פה האנשים מאד נאפים אחד שולג ואם יש משלה טוב הרי המצב רח עלוה מיד אפאדם נפיה עליז ושמה: "כבר מהקרה נצחוננו" - נשמע בחלל.

המצרים בהתקפה

יום א' לסדר מצורע תש"ו קאשיצע

אחי היקר והחביב עמו"ש

את מכתבך קיבלתי היום לידי ומאוד שמח ליבי כפליים. בראשונה שאתה בריא ושנית שכבר יש לך אהובה, ז"א שכבר יש לך אל מי לדבר כי הבחורה עכשיו אחר המחנה כשאין לנו הורים נחוץ כמו הלחם. וגם מאחל אני לכם "מזל-טוב" וחיים של ברכה ושל טובה.

אני כאן בקאשיצע במיהא בני עקיבאע ז"א "במיטעל הכשרה" ועלינו החיים יפה מאוד בבוקר קמים 5:45, אחר יש התעמלות רבע שעה, אחר רחצה, תפילה, אחר יש מיפקד, זה משמע שמסדרים שמי יהיה התורן ומי הסדרן ומי הסמל. ואחר יש ארוחת הבוקר ובחצי לשמונה הכל לעבודה. הבחורות תופרות והבחורים הולכים לעבודה שלומדים מקצועות מסגרת ו-אסטרגיוש וגם אני. ושבים אנו מן העבודה בשתיים ואוכלים ארוחת הצהרים ובשלושה מתחילים אנו ללמוד את הלימודים. השיעורים הם: עברית ותרבותי עולם וכן הלאה. בעשרים ושתיים יש מנוחת לילה. זה יש בימים הבינונים. אבל ביום השישי עובדים אנו רק עד שתיים-עשר ואחרי הצהרים מתרחצים אנו ועושים את צורכי השבת. ובשבת בערב עושים קידוש ושרים ואחרי הארוחה הולכים לטייל ואחר מנוחת לילה.

בשבת בבוקר לקום בשמונה, תפילה וארוחת הבוקר, עוגה וקפה. ואחר לומדים את הסידרה וחופש עד ארוחת הצהרים. ואחר הצהרים עוד הפעם רוקדים הורה ושרים ויש חופש עד תפילת מנחה. אחר יש מסיבה. במסיבה שרים ומדברים דיבורים יפים. בערב עושים הבדלה ואחר הולכים אל ראינוע ואחר מנוחת לילה. ביום הראשון אין אנו הולכים לעבודה ואז יש השכמה בחצי לשמונה, התעמלות, רחצה, תפילה, מיפקד. ומתשע עד עשרה - עברית. ומעשרה עד שתיים-עשר התעמלות. כשתי פעמים בשבוע הולכים אנו אל המכבי להתעמל. אחרי הצהרים יש טיול, בטיול שרים ומשחקים יפה והולכים אל שדות יפות.

וגם אותך אבקש שתכתוב לי את הכל בפריטות, כי סקרן אני מאוד על החיים שאיך אתם חיים. אצלנו יש עכשיו עבודה הרבה ובשבוע הזאת לא נלך בסדר אל המעבידה. לנו להבחורים צריך לעדר את הגן, שיש לנו כאן גן יפה וגם לבחורות צריך לכבס את הבגדים, כי אצלנו זה כך: לכל שתי בחורים יש בחורה שמכבסת את הלבנים ועושה הכל מה שצריך שיהיה

בסדר והחדרים צריך לנקי לכבוד פסח, זה עם הבחורות בשטיפות. אני כבר כותב לדודתינו שבאמריקא מינואר וגם תכף בינואר שלחו לי חבילה, אבל עוד לא קבלתי אותו. וגם בסוף פועברואר שלחו חבילה וגם שלחו: חליפה, כסיות, נעליים, ספערטער, כך כשעתה יהיה לי הכל. וגם כתבתי להם שגם אתה חי ושיחפשו אותך על ידי הראדיאו. הם כתבו לי שישלחו לי ולך את האפידביט ואת הכל על הדרך ושאבוא. אבל אני לא אלך שמה (כי אני כבר מכיר את טובות של קרוב אם האדם בקרוב עליהם. ואם אני אהיה בארץ, אז אני יודע בודאי שאם ח"ו נחוק יהיה לנו עליהם, אז הם יתמכו אותנו). אני חפץ רק לעלות לארץ ולילך אל קיבוץ, כי זה החיים אצלי יפה. וגם כל החברים אוהבים אותי ויש לי חברים טובים. ובראשונה כשלא היה מי ילמוד עם החברה, אני לימדתי אותם.

אחי היקר פנחס, השגיח מאוד על הזמן שלא תבלבל אותו בחינם. קרא הרבה ספרים כמו שאני עושה. סליחה שאני אומר לך, אבל אל תירגז. והשגיח מאוד על עצמן אכול הרבה וזכור על אימנו היקרה שבכל פעם צעקה שנשגיח על עצמנו. וכשנפרדנו באושוויץ גם כן אמרה אם אתה עוד זוכר? שנשגיח מאוד עלינו, היה בריא והיזהר עליך מאוד. אל שארנאי (?) ממך כלום.

אם אין לך כסף - כתוב. למד הלאה את המצועי (?).... (כאן חסר ההמשך)

* * *

ב' איר תש"ח פה תל-אביב 11.5.48

פנחס יקירי עמו"ש

אתמול קיבלתי מכתב מיהודית אשר בו היא כותבת כי הינך עוד בטבריה ובקרוב תיסעו משם, ומכיון שלא הייתה הכתובת הנכונה לא כתבתי לך עוד. אני באתי היום אל יהודית ויהושע בגלל כי שמעתי שממחר לא יתנו לצאת את מקווה ישראל עד אחרי 15 למאי.

אני שמחתי מאד לראותה שהייתה לא בוכה כל כך כמו אז שהלכת ממנה. יהושע משחק יפה, בדיוק כשבאתי אז התעורר משנתו וקפץ מזרועותיה של יהודית אלי, הוא כבר צועק: "אבא'ה", "פה" ו"אמא".

מה שנוגע ממקווה, הרי אנו גומרים ללמוד את השיעורים עוד השבוע ואחרי כן נלמד רק לבחינות ובעוד 3 שבועות בערך מעכשיו נעזב את המקום, עוד לאן נלך לא ידוע לנו. את המכתב אני כותב עוד לפני שיש לי הכתובת, רק יהודית תשגר אותו כשתכתוב לך. וכעת תסלח לי שאינני כותב לך יותר וכן... [מחוק].

מחכים לי בתחנה המרכזית וגם קצת איחורתי וכעת אגמור.

מצד ראשון כתבתי את המכתב עוד ביום ראשון כשהתגייסת. וכעת אני מאחל לך הצלחה בכל... בקרוב נתראה, בריאות שלימה. (ותכתוב גם למאיר)

אהליך שאמון

* * *

ב"ה פה מקווה מש"ק לפרשת אמור ו' אייר תש"ח 15.5.48

פנחס יקירי עמו"ש

כבר חשבתי כל היום, כי לא אכתוב לך, רק מבארות יצחק, בהזדמנות הבאה, בגלל שבערב שבת לפני הדלקת נרות קיבלנו הודעה שאנו נוסעים פתאום בשבת עם השיירה. מייד התיישבתי והתחלתי לכתוב ולא הספקתי כבר לכתוב כ"א ליהודית ולמזלי כעת השיירה לא נסעה היום, רק כנראה תיסע מחר או מחרתיים, אולי או יכול להיות שעוד הלילה, כי ידיעה מדויקת אין עוד גם עכשיו.

עד היום כתבתי לך באופן כללי ועתה אכתוב לך במפורט את הכל מה שרק ביכולתי. כידוע לך שאנו נמצאים בגרעין (גרעין "עצמאות") המונה 28 חברים. הייתה לנו בהתחלה ברירה להצטרף לגרעין אמריקאי הנמצא כעת ב"עין הנציב" ואז הולכים למחנה עבודה וכבר להתחיל את חיינו העצמאיים "הלכה למעשה" או ללכת לשנה שלישית או יותר נכון להכשרה ל"בארות יצחק" לשנה ואחרי כן רק נצא למחנה עבודה ולהתחיל את חיינו. אבל בינתיים ההתאחות עם הגרעין האמריקאי לא יצאה לפועל ולכן נשאר לנו אופן השני, ז"א שנקבל שנה בבארות יצחק להכשרה שזה גם רצוי מבחינה זו שנוכל להישאר - אחרי שנצא את בארות יצחק - גרעין מלוכד ואיתן.

אנחנו לפי התוכנית הצטרכנו לעזוב את "מקווה" אחרי ל"ג בעומר, אחרי שנעשה מסיבת גמר נעשה בחינות מהלימודים שלמדנו כל השנה ונקבל תעודות גמר של מקווה ואחר שניסע לבארות יצחק, אבל בגלל המצב שהזמן גרמא קיבלנו הוראה פתאומית כי עלינו, לחלק מהחברים, כבר ללכת...

פנחס! תסלח לי שאני כותב כל כך ברפרוף אבל כבר השעה מאוחרת ואני מאד עייף כרגע, כי אתה יכול לתאר לעצמך שאתמול קיבלתי את הידיעה שאנו נוסעים ולא הייתי עוד בכלל מוכן ואני הצטרכתי לארוז לי את כל החפצים ולסדרם ולקבלם - את הציוד שהגיע לי עוד מהמוסד. וחושן מזה עוד הצטרכתי גם לרקוד ולשיר הרבה, בגלל מסיבות הפרידה שהיו לכבודינו. ועוד אתה יכול לתאר לעצמך שכל היום כבר היינו מוכנים וחכינו בכליון עיניים לשיירה והשיירה לא באה. הרי זה רגש מוזר, מחכים ומחכים ולשווא, למרות שלא עוזבים את "מקווה" ברצון כה נעים, אבל בכל-אופן אם כבר צריך לנסוע הרי לא נעים לחכות...

אני קיבלתי השבוע שני מכתבים, אחד מלאורה ניני ואחד משידואק שהם דרשו בשלומכם. פנחס עוד אני רוצה לבקש ממך מאד מה שלא נזכרתי לכתוב לך במכתבי הקודם, כי תאכל הרבה ושקצת תשמין, כי יש שם מקום להשמין, אתה נמצא בסביבה בריאה פחות או יותר ותיאבון אתה צריך שיהיה לך, כי אם לא הרי אתה צריך לעשות לך. ואתה זוכר בודאי עוד מהבית כמה חיילים הם השמינו בצבא ועליך [בהונגריה] האם לא!? עכשיו אתחיל כבר לגמור, כי אני רוצה עוד לכתוב קצת למאיר ולך אני מאחל להתראות בקרוב ובשלום יחד עם המשפחה.

שמעון

פנחס, תכתוב לי מהכל, כי זה מעניין אותי.

אינני כותב לך עוד את הכתובת למרות שאני כבר יכול לדעת אותה, אבל מכיוון שהאדם עוד לא בטוח לגמרי על אף הכל שהוא ייסע למקום שנועד לו כרגע.

* * *

יום א' ז' אייר תש"ח פה תל-אביב

פנחס יקירי עמו"ש

בינתיים השיירה עוד לא יצאה, רק היום נוסעת שיירה עם חיילים בלבד ואותנו עוד לא לוקחים וכעת לפי המצב עוד אין לדעת מה יהיה, האם עוד נוכל לנסוע שמה או לא ואם כן אז מתי ועכשיו באתי לתל-אביב להיפרד מיהודית, מאיר ושאר הקרובים. את המכתב חשבתי לשגר בדואר, אבל

מכיוון שהצלחתי לקבל רשיון נסיעה תל-אביבה הרי באתי והמכתב בכיס, שזה יותר נעים כשאני בעצמי מביא אותו או הדואר מביאו. רק חבל לך אינני יכול להביאו כ"א לשגרו. ברם למרות הכל אני תקווה, כי בעוד ימים כבר לא נצטרך לכתוב מכתבים למקום מגויס או ממקום מגויס לצבא. בגלל שהשלום יבוא...

וכעת אספר לך קצת מהתענוגות: אני ברגע שפתחתי את הדלת אצלך, רץ לקראתי קטנצ'יק אחד ש [בלתי קריא, הכוונה ליהושע, בנו של פנחס, כנראה] ומיד נכנע (מרים את שתי ידיו) שארים אותו. ומיד [בלתי קריא] שם פניו לפני בכדי לקבל נשיקה ואחרי שהענקתי לו נשיקה, הוא מתחיל לחנק לי. נו מי זה? האם תמצא?...

הוא כבר צועק אבא וגם תודה הוא יכול להגיד.

יהודית קנתה לו איזו משחק יפה מאוד, זה נראה כמו המשחקים שהיה לנו בהיותנו קטנים: יש לו שני גלגלים ומעל הגלגלים (שהם מניעים) שני מיני ארגזים שעליו הדגל הלאומי וזה מסתובב כשהגלגלים מסתובבים.

אני גומר ומחר אילך להיפרד מהקרובים, לעשות תמונות בשביל תמונות הגמר של "מקווה" ואסע הביתה למקווה.

קראתי את מכתביך ומאוד שמחתי שהינך במקום יפה, אבל גם תאכל הרבה שיראה שהיית במקום יפה לנפשך.

מאליק שאסון

פה בארות יצחק ל"א בעומר תש"ח ט"ז אייר

פנחס יקירי עמו"ש

בערך למעלה משבוע שהודעתך על זה כי אני אסע לבארות יצחק ואני כבר כותב לך משם. עוד לפני הכל אני מודיעך שהנני מרגיש בטוב כעת, למרות שהגעתי הלום הייתי קצת מדוכא, כי לא פיללתי שפה יהיה מצב כזה שמצאתי. אני שמעתי שהרעישו לפני שבועיים בערך את המקום, אבל לא חשבתי שלא נשאר בית שלם ושגרים פה בחפירות, אבל כעת כבר התרגלנו לזה ומצב רוחנו טוב. אני גר בעמדה של בטון עוד עם 3 חברים וחברה. אם עובדים אז עובדים בערך 9 שעות מאחורי הצהריים עד הלילה ואם לא-אז שומרים בערך 3-5 ש'. אני שוכב כמעט כל לילה על המזרון וקורא למדבר ועוד גם קצת הולך לטייל ליתר העמדות.

כעת אני גומר, אמשיך בפעם הבא

שמעון

* * *

הריסות בבארות יצחק

ב"ה פה בבארות יצחק

יום ד' לסדר בהעלותך ט' בסיון תש"ח 16.6.48

פנחס היקר עמו"ש !

אתחיל את המכתב עכשיו לפנות ערב ביום ד' ואני מקווה לגמרו עד יום שישי ואז כבר יהיה באמת מלא גם עם פטפוטים וגם עם הנעשה פה. ראשית אכתוב קצת מן היסטוריה מיום הפסקת האש עד עתה או יותר נכון אתחיל מהיום שהפסיקו אצלנו הפסקת האש, הדבר שהיה כך היה:

ליום שישי בשעה 10 הצטרפה להיות הפסקת אש וכנראה שלעריבים נשארו הרבה פגזים, לפיכך הרעישו אותנו כל הזמן מיום חמישי עד שעה 10 בערך ביום שישי. או אולי יהיה איך שחשבנו אז שהם רוצים באמת להתקיף אותנו ולפני ההתקפה הם מרעישים את המקום כמו שזה בדרך כלל, בקיצור, היינו מוכנים להתקפה ודרוכים... הכנו את התחמושת, את הרימונים וכו' ולמזלנו (או למזלם) לא היה כלום ובבוקר - בצהריים היה כבר שקט

היה כה מוזר שלא שומעים יריות אחרי שהתרגלנו להן.

* * *

יום ה' י' בסיון תש"ח 17.6.48

הפסקתי אמש את המכתב בגלל שהתחלתי בהתחלת האסיפה (של הגרעין) ובינתיים התחלנו לשוחח והכרחתי להפסיק וכעת אמשיכו:

בשבת ובשבועות גרנו עוד רובנו במקלטים ובעמדות וביום ראשון עברנו לבתים ההרוסים למחצה, כי היתר הרוסים לגמרי. בערך התמונה מהבתים היא כזאת: כמעט כל בית קיבל פגיעה ישירה ובערך חציו הרוס רק למחצה ובחדרים האלו אפשר עוד לדור. כן, אבל בעמדות ג"כ עוד נשארו לגור כמו למשל אני ג"כ נשארתי ועוד אתנו אם לזמן קצר או לא, ואני עוד לא עובד כי אם שומר בלילה 4 שעות (רצופות) מ 10 - עד 2 או מ 2 - עד 6 בבוקר וכל היום יש לי חופש כרצוני. אני ישן עד 11 בבוקר וגם מסביב לשתיים עשירי ועד אז אני קורא קצת. מסביב לאחת ארוחת-צהריים (אוכל טוב) ואח"כ אני מסתובב במחנה קצת כותב, קורא לפעמים ולפעמים לומד. וכך עוברים שוב חלילה מעשי היום יומיים.

מכתבים

בנוגע לעיתונים הרי בדיוק
כרגע גמרתי לקרוא את העיתון
("דבר") מיום א' סיוון ועיתון
שאחריו עוד לא ראיתי. מכתבים קיבלתי שלשום בערב מיהודית - שנים.
ההבדל בימים היה 9 (כך אני זוכר) וקיבלתי אותם ביום אחד. באחד
היא כתבה לי על רצונך לבוא קצת הביתה ובשני על אחר חזורך מהבית
לטבריה. כתבה לי על יהושע שמתנהג יפה ואוכל יפה וכעת הוא ילד טוב
מאחר שהייתה איתו אצל הרופא.

פנחס הייתי אוהב שגם אתה תעשה כמוני
שתיקח גליון ניר ובכל יום תכתוב קצת
ואחר כך תשלחו, ואני משוכנע שלא
תלך לקרוא כמה שרק אכתוב ואני
בודאי שהייתי אוהב לקרוא ממך הרבה
מה כל הנעשה איתך ובסביבתך. בנוגע
למתנהל אצלנו במשק, הרי כבר התחילו
ביום שני לעבוד קצת, כי בעיקר עובדים
בהריסות המשק. היום לפי הנראה,

כבר יעבוד הקומביין
בקצירת הקמה
שאחריה בהרבה
בקצירתה. עגבניות
הורידו כבר הרבה
וגם מסרנו ל"סעד"
(קבוצה שעל ידנו).

עם המספוא לרפת אינני יודע מה גורלו, אבל גם
לא מעניין אותנו בגלל שאת הפרות העבירו מזמן
לרוחמה בגלל ההרעשות אותנו.

פנחס מה אתה עושה כל היום? מה אתה לומד? איך
מצב רוחך? האם אתה עליז גם? האם יש לך חברים
טובים? ומאין? יש לכם מיפקד בכל בוקר? ואיך?

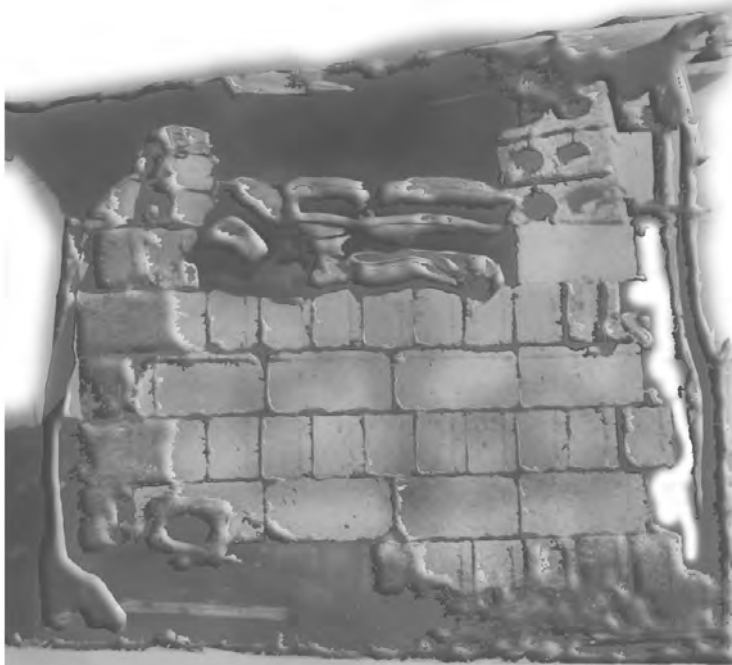

תכתוב מהכל אפילו לא בבת אחת, אבל תכתוב! אם תעשה תמונות הרי תשלח לי. האם השמנת? ויש לך תיאבון לאכול? אני כתבתי פעם למאיר, האם גם אתה כתבת? כי הוא רצה מאוד שתכתוב לו עוד בזמן כשהייתי אצלו (כבר כתבתי לך מזה במכתב הקודם).

פנחס עוד נזכרתי שלא כתבתי לך עם מי שאני גר בעמדה (מה שהייתי רוצה שאתה תכתוב לי מזה משם). אני גם עם תורכי אחד בגילי (נולד 1926) הוא ג"כ חבר שגמר את העלית נוער במקווה והוא בא הנה זמן מה לפנינו. וכעת אגמור למרות שעכשיו עוד רק יום חמישי אבל מיד ארוחת ערב ואלך לאכול. נשיקות רבות

אייך שאמון

* * *

יום שני כ"א סיון תש"ח 28.6.1948

פנחס היקר עמו"ש

אני מקווה שתהיה פה הלילה וגם תלון פה ולכן אכתוב לך שורות אחדות שלא הספקתי לפרט בפגישתנו בתל-אביב.

ראשית כל: א) תשמור על עצמך

ב) תזהר לאן שתעמוד בשורה ואם תבחר לך חבר אז שמור שלא תתאכזב אחר כך, ז"א מפני שלא תכיר אותו היטב, אל תספר לו את דבריך הסודיים.

ג) תזכור תמיד תהיה לך החלטיות, פרוש הדבר, תחליט על כל דבר ואחרי זה [בכל...(?)] לא ברור] תפקיד יהיה לך הכל ברור ומובן לגמרי. ועל ידי זה תיעזר בהרבה.

ד) תזכור כי שניים תפקידיך: 1. להלחם בעד ארצך 2. לחזור למשפחתך!!

רוצה שתסלח שאני כותב אליך כי יודע אני שאני יותר צעיר ממך [מחוק] לו הייתי מוכיח שזה לא תפקידי אבל שאתה חושב כי אני לא מוכרח, כי אם אזכיר לך דברים אחדים שאני בטוח שאמא שלנו הייתה מקרה לפניה היה גיבור ואל תפחד (רק מהפחד תפחד!) משום איש! אם אתה ביחידה דתית ואני בטוח שכן, אז תהדר מאד שתתפלל בכל יום שחרית, מנחה ומעריב ותתנהג תמיד באופן שווה, לא שפעם תהיה פחות דתי מפעם אחרת, זה כלל גדול.

מאחך הנאמן לעולם ועד

שאמ"ן

קרא טוב את המכתב ותזכור אותו בכל דרכיך שתלך בהן. "מכל מלמדי השכלתי"

* * *

בארות יצחק במלחמת העצמאות

קבוצת בארות יצחק נוסדה בשנת תש"ג (1943) כ-4 ק"מ דרומית מזרחית לעזה ונקראה על שם הרב יצחק ניסנבאום ממנהיגי התנועה הציונית בפולין ובגטו וורשה, שם נספה בשואה.

ב-15 במאי 1948 פלש הצבא המצרי למדינת ישראל שזה עתה הוקמה ועיקר כוחותיו נעו צפונה בכביש החוף כשמגמתם היא תל-אביב. בקרבת ציר הפלישה המצרי שכנו שש נקודות עבריות, נירים, כפר דרום, בארות-יצחק, סעד, יד-מרדכי וניצנים. בגלל קרבתן לציר התנועה העיקרי של המצרים והסכנה שהיוו לציר זה לא יכלו המצרים להניח לנפשן ולהמנע מלכבושן ומתחילת הפלישה נמצאה בארות יצחק בקו החזית הקדמי.

כבר ב-14 במאי אחה"צ הונחתה על המשק הפגזה ארטילרית עזה וההפגזות נמשכו עד ההפוגה הראשונה (11 ביוני 1948). לעיתים הופיעו גם מטוסים מצריים והטילו פצצות בשטח הקיבוץ. מדי פעם ניסו המצרים גם לתקוף את הקיבוץ ע"י כוחות חי"ר ושריון אך נהדפו והצליחו רק לתפוס ולהרוס את מכון המים במרחק כ-800 מ' ממזרח למשק (30 במאי). עקב הקרבות פונו הנשים והילדים מהקיבוץ (15 במאי) ונותרו בו רק המגוינים.

ההפגזות הכבדות הרסו את המבנים ואת הציוד החקלאי. מגיני הישוב חפרו עמדות, בונקרים ותעלות שנועדו להגן על הנקודה ולהדיפת התקפות. כמו כן הוכן הקצה הצפוני של המשק גם כקו הגנה שני. למעשה הפכה בארות יצחק למעין מוצב חפור וחיי מגיניה התנהלו מתחת פני האדמה בתנאים קשים ובלחץ הפגזות והתקפות האויב. למרות התנאים והלחץ הרצוף עמד הישוב בגבורה, והמצרים לא הצליחו לכבוש.

בתום ההפוגה הראשונה ב-8 ביולי 48 התחדשו הקרבות למשך 10 ימים עד להכרזת ההפוגה השנייה ב-19 ביולי. למצרים התברר כי הדרך למרכז המדינה קשה מכפי שציפו ופנו לבסס את אחיזתם בשטחים מותקפים שיועדו לכיבוש ולהשתלטות זה מכבר. לשם כך ריכזו כוח חזק במגמה להכריע את בארות יצחק ולזכות בהישג של כיבוש ישוב עברי נוסף (כפר עציון שבהרי חברון נכבשה כבר ב-14 במאי, ערב ההכרזה על הקמת מדינת ישראל).

הקרב המכריע על בארות יצחק החל ב-15 ביולי. ההתקפה המצרית החלה בחיפוי הארטילריה נעו כוחות רגלים ושריון מצריים ותקפו את המשק מצפון ממערב ומדרום. המגינים, שעסקו כל הלילה בהתבצרות ושכבו לישון רק לפנות בוקר, נזעקו לעמדות. אש הטנקים המדויקת פגעה בבתיים ובעמדות וכן בבריכת המים. המים שנגרו מהברכה הציפו תעלות ועמדות והרטיבו כלי נשק ותחמושת שיצאו מכלל פעולה וגרמו להפחתת כוח האש של המגינים. העמדה הקיצונית בצפון מערב חצר המשק ספגה פגיעה ישירה, ושלושה מגוינים נהרגו בה. האויב פרץ לחצר בנקודה זו. 4 מאנשי העמדה הנפגעת שהיו בתעלה ניסו לבלום את האויב ונפלו בקרב פנים אל פנים. קו ההגנה במקום זה נפרץ והמצרים חדרו פנימה ונאחזו בשורת הבתים הקיצוניים ובבנין הפעוטון, הקרוב יותר למרכז המשק. משנתברר המצב ל-מא"ז הורה ללוחמים לנטוש את העמדות הקיצוניות ולהתרכז בטבעת ההגנה הפנימית.

המגינים יצאו להתקפת נגד - באש מכל הכלים שברשותם, ברימונים ולבסוף באש "פיאט" והצליחו להבריא את המצרים מבית הפעוטון. בהתקפת הנגד נפגעו לוחמים נוספים, ואם כי לא הצליחו לעקור את האויב מאחיזתו בקצה המשק, בלמו את התקדמותו. המצרים הצליחו לחדור לחצר גם בפינה הצפון מזרחית, אך לחימה עקשנית של המגינים בטבעת הפנימית, בנשק אישי וברימונים בטווחים קצרים ביותר במשך מספר שעות, מנעה מהם כל אפשרות להתקדם.

בשעה 10:40 דיווחו המגינים על מצבם וביקשו תגבורת. לקראת צהרים חלה הפוגה בקרב. המצרים ניצלו כדי לרכז כוח נוסף במאמץ לפרוץ את קו העמדות הפנימי ולהשיג הכרעה בקרב. המגינים ניצלו את ההפוגה כדי לתקן את כלי הנשק שיצאו מכלל פעולה ולשפר את הערכותם. נמסר להם גם כי תגבורת יוצאת לעזרתם.

בשעות אחר הצהרים התחדש הקרב. המצרים תקפו אך נתקלו באש עזה של המגינים ולא הצליחו להרחיב את מאחזם בפאתי המשק. מאידך לא הצליחו המגינים להדוף את המצרים, מספר הנפגעים גדל ולא היה ברור אם יצליחו להחזיק מעמד נוכח האויב החזק מהם פי כמה.

בינתיים יצא גדוד 9 של חטיבת הנגב ועמו סוללת תותחים לעזרת בארות יצחק. תנועת הגדוד התגלתה למטוסים המצריים והם תקפו אותו בהפצצה ובצליפה, פגעו בכלי רכב וגרמו לנפגעים בקרב לוחמי הגדוד. תקיפות המטוסים האטו את התקפות הגדוד ורק לפנות ערב הצליחו להציב את סוללת התותחים שפתחה מיד באש. אש התותחים המדויקת החלה בדיוק בזמן שמצב המגינים היה כמעט נואש. הפגיעות המדויקות בריכוזי השריון המצרי גרמה לו לסגת משטח הקרב וע"י כך נחשפו כוחות הרגלים לאש המגינים. הופעת התגבורת ברגע המכריע הביאה למפנה בקרב. המצרים המשיכו להמטיר אש כבדה מתותחים ומטוסים. אך זו באה כחיפוי לנסיגתם. עם ערב שכך הקרב. כוח התגבורת נכנס למשק וסייע למגינים להתארגן ולהיערך מחדש.

בקרב זה נפלו 17 לוחמים ונפצעו 15. לאויב נפגעו כ-200 איש.

כוח שפוזר ע"י המצרים בישווי הנגב

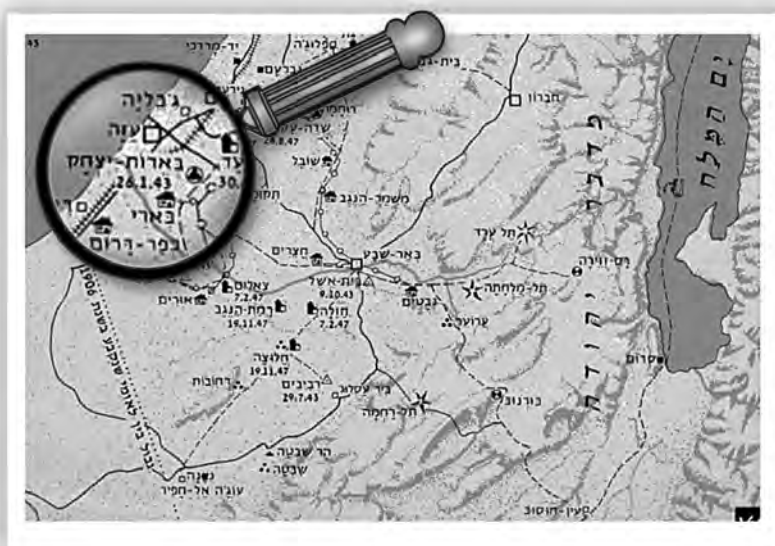
המצרים לא ניסו עוד לכבוש את בארות יצחק מאותו יום. בהמשך המלחמה עת נערכו מבצעי ההכרעה בדרום, נסוג האויב וקו החזית רחק מהקיבוץ. עמידתה של בארות יצחק במערכה היותה חוליה בשרשרת של ישובים וכוחות של הצבא שבלמו את האויב ומנעו ממנו לפרוץ צפונה ולמרכז המדינה.

בתום מלחמת העצמאות הוחלף הגרעין הוותיק של מייסדי הקבוצה ע"י גרעין צעיר של עולים מאירופה בשם "אחדות". הגרעין הוותיק הקים את בארות יצחק החדשה ממזרח לכביש פתח תקווה – לוד. גרעין "אחדות" לא הצליח להחזיק מעמד במקום והנקודה נעזבה. בשנת 1951 הוקמה על אדמות בארות יצחק (כקילומטר מצפון מערב למגדל המים ההרסי). האחזות הנח"ל הראשונה, "נחל עוז" שאורחה והייתה לקיבוץ בשנת 1953. בשנת 1967 עלתה על הקרקע קבוצת "עלומים" שאף היא יושבת על חלק מאדמות בארות יצחק.

בתום המלחמה לא זכתה בארות יצחק לקבל את נס הקוממיות שהוענק ליישובים שלחמו מול כוחות האויב ומנעו נפילת יישובים יהודים בידי הערבים. רק בשנת תשל"ז כשמונה בגין ז"ל זכה להקים ממשלה בראשותו, הוא הורה להעניק את הנס לכמה יישובים ש"נשכחו" והעוול הציבורי כופר.

* * *

מפת הקרבות

בארות יצחק בשיא פריחתה

אחרי הקרב בבארות ההרוסה

בארות מים חיים

תש"ח - תשס"ח

60 שנה

נכתב ע"י: נחום ברוכי, תמוז תשס"ח

בארות יצחק - תעודת זהות

בארות יצחק הוא קיבוץ דתי המשתייך לתנועת הקבוץ הדתי, תנועה המונה 19 קיבוצים ומושבים שיתופיים. הקיבוץ שוכן על כביש 40 בין פתח תקווה ונמל התעופה בן גוריון.

אוכלוסיה

ילדים בבארות יצחק

בבארות יצחק 105 משפחות, מהן 85 משפחות חבריים ולהן 135 ילדים. 45 בנות ובנים משרתים בש"ל ובצה"ל. וכן כארבעים בנים בוגרי צבא, שטרם החליטו על דרכם בעתיד. עוד חיים אתנו הורי חבריים, כמה משפחות תושבים וילדיהן. על אלה יש להוסיף עשרות עולים צעירים, תלמידי האולפן לעברית, כמה חיילים שהוריהם בחו"ל ובנות ש"ל.

אלה תולדות

הקבוצה נוסדה בשנת תרצ"ה (1935), על ידי חלוצים שעלו מגרמניה ומצ'כיה. שמונה שנים ישבה הקבוצה, שנשאה את השם "רמת השומרון", במחנה זמני בפרדס חנה. בשנת תש"ג (1943) עלתה להתיישבות כישוב יהודי קדמי בשערי עזה. עם עליית הקבוצה להתיישבות בנגב נקרא שמה בארות יצחק, כסמל לחזרתנו אל בארות המים שחפר יצחק אבינו בארץ הנגב וגם להזכיר את הרב יצחק ניסנבאום, ממייסדי תנועת המזרחי שנספה בשואה.

במשך חמש שנים נבנתה בארות יצחק והייתה לאחד מהישובים הגדולים והמשגשגים בנגב ושימשה בסיס יציאה לחמש נקודות יישוב שעלו אחריה.

עם פרוץ מלחמת העצמאות תמה תקופת בארות יצחק המשק והחלה תקופת בארות יצחק המבצר.

זמן קצר אחרי הכרזת האו"ם על הקמת המדינה יהודית בכ"ט בנובמבר נחסמו הכבישים והנגב בא במצור. רבו הפגיעות בתחבורה והחבלות בקו המים. חברי הקבוצה הפכו ללוחמי חזית כשהם עוסקים באימונים צבאיים, שמירה על הנפש והרכוש, בניית ביצורים, הנחת מוקשים וגם בפעילות התקפית מאחרי קווי הצבא המצרי.

ביום ד' באייר תש"ח (15 במאי 1948), בשעה שכן גוריון הכריז על הקמת מדינת ישראל, החל הצבא המצרי להפגז את בארות יצחק ולא חדל במשך כמה שבועות. למחרת פונו הילדים והאמהות מהנקודה המופגזת והועברו אל העורף. הם הגיעו לתל אביב אחרי שבועיים והיו לפליטים למשך חודשים רבים. בבארות יצחק נשארו כעשרים חברות ושישים חברים, בתוכם תגבורת, קבוצת נערות ונערים, תלמידי בית הספר החקלאי מקווה ישראל.

ביום ח' בתמוז תש"ח (1948) התחולל בבארות יצחק קרב עקוב מדם. גדוד מצרי מתוגבר בטנקים ושריוניות, בחיפוי הפגזת תותחים כבדה והפצצת מטוסים, הסתער על בארות יצחק. המצרים הצליחו לפרוץ את גדרות המשק ולהתקדם תוך קרב פנים אל פנים עד לב היישוב, אולם נהדפו על ידי חברי הקבוצה מתוך הנקודה בקרב רימונים והונסו על ידי תותחי צה"ל, שהצטרפו לקרב לעת ערב.

תוצאות הקרב: למצרים כמאה הרוגים, מחציתם בתוך שטח הנקודה, ועוד כמספר הזה פצועים. לנו 17 חללים וכן 15 פצועים ובארות יצחק – עיי חרבות.

הניצחון בקרב ההגנה על בארות יצחק מנע את ביתור הנגב על ידי המצרים וקבע את הגבול בין מדינת ישראל ורצועת עזה במרחק 800 מטר מגדרות הנקודה.

גיבורים עצובים

לאחר הקרב החליטה בארות יצחק השכולה לפתוח דף חדש בחייה במרכז הארץ ובמקומה באה לנגב קבוצה צעירה של עולים חדשים, ואילו הקבוצה הותיקה שוקמה במקומנו הנוכחי.

קבלת אות הקוממיות בשנת תשמ"א

במשך שלושים שנה סירבה מדינת ישראל להכיר בלוחמי בארות יצחק ולהעניק להם את אות הקוממיות שניתן ליישובים שנטלו חלק במערכה.

עשרות שנים ציינו הגיבורים האלמוניים את יום ח' בתמוז כיום אבל, באזכרה לנופלים ובדברי עידוד לשכולים ולנכים.

היום, במלאת לקרב שישים שנה, אנו חוגגים את היום בגאווה מנצחים.

בארות יצחק היום

אנו קיבוץ שיתופי שמתקיימת בו ערבות הדדית מלאה לכל חברינו, לקיומם, לבריאותם ולחינוך ילדיהם. חברתנו רב-דורית ובה חיים יחדיו חברים מדור המייסדים, בניהם ובני בניהם עד דור רביעי, וכן דורות של מצטרפים מבני עקיבא בישראל ובתפוצות, בוגרי האולפן המתקיים אצלנו כבר יובל שנים, ועוד רבים שהצטרפו כי טוב להם כאן.

אנו מקיימים אורח חיים דתי ומכילים בתוכנו את גווני הרבים של הציבור הדתי-לאומי. שירותי הדת הקיימים בקבוצה כוללים בית כנסת, מקווה וכו'. מתקיימים אצלנו שיעורים סדירים בימי חול ושבת, לרבות לימוד דף יומי. הרב ירון בן-דוד, המשמש אצלנו ברבנות, מעורב בכול פעולות התרבות, החינוך וגם במשק.

מתקיימת פעילות תרבותית מגוונת לכל הגילאים. הקרבה למרכזים העירוניים מאפשרת נגישות למופעי תרבות, לימודים, הרצאות וכיוצא באלו לכול המעוניין.

ברכת השחייה פתוחה בשעות נפרדות לנשים, שעות לגברים ושעות לבילוי משפחתי. כמו כן מתקיימת פעילות באולם ספורט ובמגרש כדורגל ובמרחבי צעידה למעוניינים.

בית הכנסת אהל יצחק בבארות יצחק

על מזה גאותנו

- ♥ על היותנו חברה רב-דורית המאפשרת קיום הוגן לכל אחד ותומכת בכול פרט לבל ייפול.
- ♥ על פרנסתנו מעמל כפיים וחוכמת לב.
- ♥ על עברם המפואר של מייסדי הקבוצה, שבנו את יישובם-ישובנו שלוש פעמים והביאו אותו לשגשוג, ועל כל הממשיכים לחזקו ולקיימו כקיבוץ שיתופי.
- ♥ על תרומתנו לחברה הישראלית בפעילות התנדבותית בסביבה, על התנדבות בנותינו ובנינו ליחידות מובחרות בצה"ל ולשירות לאומי, על יציאתם ללימודים תורניים לפני או אחרי השירות המחויב.
- ♥ על השתייכותנו לתנועת הקבוץ הדתי המהווה גשר בין פלגי העם השונים.
- ♥ ועל הבית הירוק והפורח שבנינו כאן בעמל כפינו ובעזרת ה'.

לציון 60 שנה לקרב
בבארות יצחק בנגב
ח' בתמוז תשס"ח